

קסו

מורה נבוכים

דין הלכות

שאלות ותשובות

בתי אביה הניחה זרע קיימא ואח"כ מת הזרע
 בחיי אבי הבת ואח"כ מת אבי הבת נראה שבעל
 הבת ירדש זרעו וצריכין לשלם לו מן החוב, אע"ג
 דאומדנא דעתא הוא שאבי הבת לא היתה כוונתו
 אלא על בתו או זרעה שהוא הורה שתייב להבת
 לא אמרין אהודא אומדנא דדעתא וכן משמע
 בירושלמי פרק מי שמת וה"ל דכתב ש"מ שהורה
 ועמד אינו חזר:

יז **נראה** דמשומד אינו מגרש ע"י שליח, חזא
 כיון דהמגרש צריך לקבל עליו בחרם ובשביעה
 שלא לבטל הגט ומשומד לאו כר הכי הוא לקבל
 עליו חרם ושביעה, ועוד אפילו לאותן הדיעות
 ששליח הגט אינו צריך הרשאה ומסתמא ה"ה
 שאינו צריך לקבל עליו בחרם ובשביעה, הני מילי
 ישראל דמסתמא אינו מבטל הגט, משום דהוי
 עבריין דרב מנגיד מאן דמבטל גיטא נקדישין יב
 עיבן, אבל משומד אינו חש לכל זה וחישינן
 דלמא מבטל הגט והורה לי מהר"י מולין ד"ל:
 יח **בהג"ה** במיימוני נעירובין פ"ה אות ד' פירש
 מהר"ם דמבואות שלנו אינם צריכין אלא ב' לחיים
 דלא הוה אלא סילוק דיונים ואינם צריכין צורת
 הפתח, מהאי טעמא נראה דמבואות שלנו לא הוה
 תורתם כמפולש להצריכם צורת הפתח
 בעקמומיתו כדין מבוי עקום דחתם איירי בפתוח
 ל"ה:

יט **פרק אין מעמידין** נע"ז כט ע"א סיבורי
 ומוניני סנתא, מכאן נראה דאסור להקיז שקוין
 שרעפפן בעי"ט הוא חזינן הכא דאית ביה
 סנתא:

כ **אני** רגיל להתעטף בציצית קודם הנחת תפילין
 משום דמעלין בקודש וכן איתא ברקנ"ט.
כא **אין** מערבין מים שהודחו בו קערות של
 בשר עם מים שהודחו בו קערות של חלב וליחן
 אותם מים לבהמה דהוי בשר וחלב ואסור בהנאה:
כב **בקיין** הנרות שמדליקים לכבוד שבת צריכין
 שיהו ארוכות שידלקו עד הלילה דאל"כ לא הוי
 כבוד שבת:

כג **הכחוריים** כשמדליקין כחזרם צריכין שתי
 פתילות:

כד **הקדירות** שהם עשויין בתוך התנורים של

הנושא נשם קי ע"א אשה אומרת יהא אצלי
 והירושים אומרים יהא אצלינו שומעין לה, ואם
 איתא דהיא חייבת פשיטא דשומעין לה, ואין
 לומר דהיא איירי כשיש ממון להתינוק. דאם
 איתא דהיא חייבת מתקנת חכמים אפילו אם יש
 ממון להתינוק אפילו הכי היא חייבת. וכן כתב
 האשר"י פרק נערה שנתפתחה נ"י ד' אפילו אם
 יש ממון להקטן האב חייב לזוננו. ועוד מדפרין
 פרק החולץ נבמות מכ ע"ב והבעתיהו לירושים,
 מה יש לה לחבוע הירושים הא היא חייבת,
 ומדקאמר תבעתיהו לירושים ולא קאמר תבעתיהו
 להאפוטרופוס נראה נמי היכא דאין לו לחינוק
 הירושים חייבים לזוננו:

יב **הקורה** נשבר כשבת והתחתי לסלט, אע"ג
 דקיימא לן כרבי יוסי דאמר אם הותרו לשבת זו
 כו' ולאיסור, מ"מ נראה דהיינו דווקא לדידהו
 דמבוי שלהם פתוח לרשות הרבים, אבל עירות
 שלנו הוה כחצירות כדאיתא בהג"ה באשר"י פרק
 כל גגות ואנו מתקנים מבואות שלנו בצורת הפתח
 לסלק הדירות של גוים כמו שכתב מהר"ם בהג"ה
 במיימוני נעירובין פ"ב אות ט' ומשי"ה צריך לעשות
 מחיצה בצורת הפתח, והכא שנשבר כשבת הוי
 כמו נפל המחיצה בין שתי חצירות דקיימא לן
 כשמואל פרק כל גגות נצד ע"א דאמר זה מטלטל
 עד עיקר המחיצה:

יג **כשנפטר** חיים מונה ז"ל צייתי לחלמידי
 לקרוע בגד העליון, דהכי כתב הרמב"ם בהלכות
 תלמוד תורה נפ"ה הי"ט על רבו שאינו מוכנהק
 קרוע כמו על שאר מתים שחייב להתאבל עליהם:
 יד **הנהגתי** שאין להתחיל להתענות בה"כ
 במרחשון עד י"ז ימים במרחשון דהוי רביעה
 ראשונה והכי איתא בספר אבי"ה וכן ראייה
 מהר"י ז"ל:

טו **בהג"ה** באשר"י נע"ז פ"ז ס"ח כתב כיון
 דגוים בזמן הזה לאו עובדי ע"ז כל מגעם הוי כמו
 מגע שלא בכונה, ומהאי טעמא התתי היין
 שתחב האומן ויזידע"ר המקל בתוך החבית דהוי
 מגע גוי ע"י דבר אחר שלא בכונה דהתיד ר"ת:
 יו **שטר** ירושה שכתב בו ואם בתי תלך לעולמה
 כלי זרע קיימא אז החוב בטל כר', אם הבת תמות

→

→

פ"ק דשבת ויה עי"ן גבי יורה עקורה וטוחה דאסור להגיס מים, וכן ראינו נהגין בבית מהר"י ז"ל: **לא** דאמרינן (שבת כ"ג ע"א) אכסנאי משתתף בפריטי, נראה דהיינו לידהו שהיו מדליקים בפתח הבית אבל לדין לא. וראייה דאמרינן (שם) אם יש לו ב"פ פתחים צריך להדליק בתרומתו. וכן אם אדם הולך וסועד בבית אחר צריך להדליק בביתו, וכן כתב הא"ח דצריך להדליק במקום לינה, ולא במקום שהוא אוכל:

לא נראה דאין לשלשל גרות חנוכה ממקומם עד שדלקו כבר חצי שעה:

לא הר"ר יעקב מרגלית שאלני אם אמרינן לבוד גבי אהל המת, כגון שני בתים הסמוכין זה לזה כגניהן. כפחות מג' טפחים ומת באחד מהם, והשבתו לו דלא אמרינן לבוד, וראייה מפיק דעירובין נ"י ע"כ גבי עור העמלא ובטובה. פוק הישן נכ" ע"א גבי קורות הבית שאינם מכוונות עי"ן שם כגמרא ופירוש רש"י:

לא נראה שיש לומר מעריצים ומקדישים כולחו במ"ס ולא בני"ן, וראה שכתב בא"ח שיש להפסיק בין ממליכים ובין את, ומסתמא ה"ה בקדושה יש לומר כשם שמקדישים כ"י: **לא** משלם חסר ו' וכן הוא בעזרא, קלונימוס מלא:

לא דאמרינן פרק מקום שנהגו [נפחים נ"א ע"א] דאסור לרחוץ עם רבו, היכא דהיה הוא במרחץ קודם רבו ואחר כך רבו או מותר, מידי דהוה הא דכתב המרדכי בע"ז [ס"י תהלת] היכא דירשאל קודם במרחץ ואחר כך בא הגוי דשרי:

לא כשאדם לובש פליצה חדשה או מנעלים חדשים, אין לומר לו תכלה ותחדש כיון שצריכים להמת הבהמה קודם הלבישה ונאמר [תהלים קמה ט' ורחמי על כל מעשיו, מפי שאירי הח"ד יוסף ז"ל]:

לא כשיבא ר"ח אלול בשבת הלכה רוחה היא לומר השמים כסאי. ואם יש בו גם כן חתונה הנהגתי לאחר שמסיים השמים כסאי או מתחילין שיש איש ויאמר עד כמוש חתן על כלה וגו', וסעד לדברים כמנהגים של מהר"א קלוניור ז"ל [ס"י עט' ז"ל ולעולם אם הפרטה של פרשה

בית החורף ומחממין בו מים, אין להסתפק מאותם מים לא לבשר ולא לחלב משום דלפעמים משימים קדירות עם בשר לתוך התנור ומתיו ממנו על אותן קדירות או צולין בו בשר, ולפעמים משימים בו קדירות עם חלב ומתיו עליו: **כה** דא דכתב המרדכי [נכמות ס"ז] אם יש שם שערות ארוכות או ריבוי שער אין צריך עדות אשנים דודאי הגיעו לכלל שנותיה, נראה לי דהיינו דשני עדים כשרים ראו השערות, ונשים אינן נאמנות על זה. מידי דהוי אערות שנים גופייהו דנשים אינן נאמנות או קרובות גם הוא במרדכי [שם ס"ז]:

כו במקום שאין עירוב אסור להגביה בגדיו כשהן ארוכין כדאמרינן [שבת קמ"ז ע"א] היוצא בשלית המקופלת ומונח על כתיפו רבי מחייב הטאת:

כו שפר ירושה שכתוב בו לבתי וליוצאי חליצה ולא כתוב בו לירשיה יוצאי חליצה, אם מתה הבת בחיי אביה ואח"כ מת האב יוצאי חליצה זכרים ונקבות יורשים בשוה. וכן כתב האשרי בתשובה בסימן [ע"ז] [כלל פה ס"ג] היכא דציננה מחמת מיתה יתמי פלוני יטלו חלק הזכרים ונקבות יטלו בשוה זהכל קריו יתמי בין זכרים בין נקבות וקרא כתב [שמות א' ח] יוצאי ירך יעקב ודינה היתה בכלל, מהר"י מולין ז"ל הודה לדברי:

כח נראה דיותר להסיר המטרון מעל ראשו נגד הגלחים שקורין בל"א טויין היין אע"פ שיש להם שתי וערב בסרבליהן, כיון שהגיס עצמן אין נהגים להסיר המטרון נגד השתי וערב א"כ כשהיהודי מסיר המטרון גם אין נאה כאילו מסיר נגד השתי וערב, וכן שמעתי שהורה מהר"י ז"ל מאופנהיי"ם:

כט מקצת נשים נוהגים שמדליקים הנרות ואח"כ משימים ידיהם פרושות נגד הנרות ואז מכרכין ואח"כ מסלקים ידיהם, הא דפרושות ידיהם כי היכי דליהוי עובר לעשייתם ולא רצו לכרך קודם הדלקה דא"כ קבלו השבת ולא מצו תו לאדלקי:

ל כשמושימין קדירה מן האש להוציא המאכל ממנה אין להגיס בה בכף דחוי כמכשל, כדאמרינן

[ב] ועוד הנהיג בביתו וכן הנהיג לבחורים ע"פ רז"ל, כשמעבירין ביצים מבושלין מן האש ישפוך עליהן צוננין מרם הוציאם מן הכלי שבשלו בו, דאם אז נמצא דם¹ ואפרוח באחת מהן השאר מותרין. אף אם נגעו בכיצה האסורה, כיון דנצטננו גם אם עירה מקצתן שאין בכלי עוד ס' כנגדה, וכשבישלו יחד לא נאסרו מאחר דהיו ס' כנגדה. וכ"כ ראב"ה² לנהוג ג"כ בפירות או דגים.

7 ← [ג] אמר מהרי"ל סג"ל מ"א דחפיפת הראש³ שעושין מאפר כירה שבשלו שם מאכלי בשר והלב, אינן לעשותם בשום כלי כשר כי לפעמים קדרות חלב וכן קדרות בשר נשפכין או זבין אל תוך האפרי נמצא דיש בהן איסור בשר בחלב⁴. ופעם אחת חימם השמש בבית הרב הנ"ל מ"א דחפיפה באותו מרחשת ברזל לבן שהיה רגיל הרב לקרר בו יינו בימות החמה, ויחר אפו במאד והצריך להגעיל הכלי. וכן קדירה נחשת גדולה היתה מיוחדת לקה"ל⁵ לבשל בה לנישואין ושמש העיר ויחדה. מ"א דחפיפה בבית המרחץ⁶, והצריכה הרב הגעילה⁷ כשבאו להשתמש בה לנישואין. — והיה גדול כ"כ שאין להכניסו לשום יורה. להגעיל — והצורך להגעיל ע"י גרפנא — העשוי לו למעלה משפתו — כדרך שמגעילין היורה לפסח⁸.]

[ד] נתבשרו⁹ לפתות שקורין רובא¹⁰ ונמצא תולעי בא' מהן, ואמר מהרי"ל

שינויי נוסחאות

- [ב] א. יש פוקקים (4.3). ב. לו אפרוח (1); איסור / טיפת דם לו אפרוח (3.4). ג. בשנים (1.10) מן האסור (5). ד. כשעירו (9.10). ה. מנוטליס (10).
 [ג] א. שקורין לאוג (בכל כהרי"ל פרט לר"י). ב. להשמט נהג... (10.11); למקו (פרט); אסור למח אוחס המים... (10.12). ג. וגם משליכן הוהמט בלפס (19.4). ד. נאומן המים (3); נאומן אפר (19.4) ולאסר את הכלי (4). ה. וכן לאיתו... (2.3.4.6). ו. ואסר הכלי — עד שהכשירה נהגעלה — (19.4.7). ז. נשאל למהרי"ל... (2.19.6.10). ח. כנגנלל (2.4.6.19). ט. דעל המקוה (9.10). י. הוספה — חסבר בכ"י 2.4.6.19. שכת.
 [ד] א. נשאל למהרי"ל... (2.19.6). ב. שלם נלמט (פרט); נלמט שלם נל' מן הקערות (2.6.19.10). כ. גזולה (10).

[ב] 1. הביאו המרדכי חולין ס"י תשמר והובא בהגשיר לסי' נא (דף נ ע"ב), ובש"ד ס"י נ וס"י נא הביאו הדין בשם ריב"א הלוי, ובס"י נ שם הזכיר גם דעת סו"ת (לה) המתיר והובא גם בסמ"ג (לאוין קלב). ועיין שרי"ע ס"י קו סא.
 [ג] 1. דין זה הובא בשם מהרי"ל בלקט יושב ב" עמ' 8. וכן פסק בשמו הרמ"א ס"י פז ס"ו ותו"ח כלל עז דין יב. ועיי"ש ש"ך ס"ק כ מדוע אין האפר אסור בהנאה.
 2. ברמ"א ס"י פז לא הזכיר אם הכלי צריך הגעלה, ומשמע כסוד דא"צ. אבל בתו"ח שם ובד"מ אות א הביא מעשה זה שהצריך מהרי"ל הגעלה. ועיין ט"ו ס"י צה ס"ק טו שהוכיח מדיון זה דאפר אינו פוגם, ודלא כפסק השו"ע שם ס"ה, ועיין נקודת יב. שם. בשו"ת צמח צדק ס"י צא כתב דגם מהרי"ל לא הצריך הגעלה מדינא רק משום ששברו במזיד על הוראתו, ועיין מנ"י שם אות כו, ויכלול נן אות כו.
 3. ראה שם בחלי הגעלה ס"י ב.
 [ד] 1. חרגום זה הובא בשם מהרי"ל בש"ך ס"י צו ס"ק כב.

סג"ל מאחר דיש באותה לפת ס' נגד התולע גם היא עצמה מותרת בקולף מקום התולע.

[ה] בתרנגולת שחופה מצאו כל בני המעיים נתגדלו¹ יחד כצרוור, וכולן היו מסריחין מלבד הכבד היתה בריאה, וטרם הובאה למהרי"ל סג"ל להורות אכלו הכלבים את בני המעיים. אמר הרב לפי דבריכם אין בידי להתיר התרנגולת.

הובא לפני מהרי"ש בפסח תרנגולת שהיה רגלה שבורה במקום צומת הגידין ונתרפאה, והתיר ע"פ הרא"ש² שהורה כשחזר ונתרפא יש להתיר בשעת הדחק כגון ער"ש בין השמשות וכה"ג.

[ו] הורה מהרי"ל סג"ל ע"פ המרדכי³ בשר שהודת מדמו והתך⁴ אח"כ חתיכה א' לשנים להדיח במקום החתך מרם שמולחין. ואמר דאין לחתוך בשר לחי מלוח קודם הדחתו בסכין שאוכלין עמו דשואב מליחת הדם שהוא רותח, אך בשר יבש מותר לחתוך בכל סכין קודם הדחתו.

[ז] אמר מהרי"ל סג"ל קשה לישב לשון השערים⁵ שכתבו שנהגו לבשל הלב עם הכשר, ואי נמי כן בתו"ח פ' כל הבשר.

שינויי נוסחאות

1. למקמח יט (2.3.18.19.20.6.שכט). ד. לגדה / ענמה (1.1).
 [ה] א. נמקו (4.19). ב. לאגד אהל (3). ג. ולא היו עס להלואום לחסר רק הכבד... (3). ג. מהרי"ל סג"ל ע"ה (9.10). ד. וימק (תהרי"ש). ה. ומורה ומתפללת (10). ו. וקפה צעור (9.10); כשהוצלת לפניו (תהרי"ש).
 [ו] א. ויולק (1.1); למליחיה (שכט). ב. לר"ך להדיח — הכשר — שנים (1.2.6.19.20.6.שכט. לר"י). ג. "לח" חסר בכתי"י (נוצא בדר"י). ד. לכר נמנעל כח המלח (9.10); להא חס נמנעל בשר יבש כלי הדמה דיעבד חין לאסור² (שכט. 2.4.6.19.20.6.שכט).
 [ז] א. מדויקן (או אופ). ב. שמומר לכסל (19.20).

2. ראה להלן הלי תולעים (סי' ז).
 [ה] 1. רכיון דאיתליד ריעותא צריכה בדיקה ואין להכשיר בלא בדיקה, עיין שו"ת הרשב"א ח"א סי' רג וסי' תשס, רמ"א סי' מח ס"ח, ט"ו סי' לט ס"ק א.
 2. הלי ומנהגי מהרי"ש ס"י שח. והביאו מהרי"ל גם בחלי מאלכות אסורות בפסח ס"י ג, ובכ"ח ס"י נו הזכיר רב"י מהרי"ל בשני המקומות.
 3. חולין פ"ד סו"ס ז, טור ושו"ע ס"י נו ס"י, אבל האו"ח ס"י נ דין ג ובהג"ה ובהרה"י ס"י קסד ובפסקים ס"י קפכ, הגש"ד לסי' פו (דף ע, ב), מהרי"ק ס"י לח אות ג, ורמ"א שם כתבו דמקום צוה"ג יש לאסור.
 [ו] 1. חולין ס"י תשכא, מהראב"יה ס"י אלף וקכ. ועיין שו"ת מהרי"ל הנדפסות ס"י קלג (קמג), דהיינו לסבתו המרדכי דהורה ראשונה משום דם שעליו, אבל לטעם שההדרתה משום רכוך הבשר א"צ. והובא דין זה בשו"ע ס"י סט ס"א, ובכאר הגולה אות ב ציין לדברי מהרי"ל.
 2. ראה להלן ס"י ג בדיני דם ושם הערה 28. ובלשון זה הובא בשם רבנו בישי"ש חולין פ"ח סוף ס"י נו, עיי"ש.
 [ז] 1. כש"ד סוף ס"י כח כתב: ומה שנהגו שלא לבשלו עם בשר וכו', ודברי מהרי"ל צ"ע. ושמא ט"ס הוא וצ"ל: ומה שנהגו שלא. ורש"ל שם חמה דהמנהג לבשלו, וכן הוא באו"ח כלל טו דין ה הובא במבר"ש שם אות ל. אבל הרמ"א בתו"ח כלל כו דין א, ובד"מ ס"י עכ אות א כתב דיש הנהגים כש"ד. ועיין ברמ"א ס"א ט"ו וש"ך שם.
 2. לא מצאתיו בתו"ח להדיא, אבל מדברי התו"ס קי א סוד"ה ההוג, ושם ע"ב ד"ה כבדא משמע דשרי.

5

דעה דעה סימן פו הלכות בשר בחלב

פא

דגהות והעירות
 כחב יבשר איסור וכן
 הנמס בשלי הבשרים
 שעל המדריכי ובר"מ
 הארוך והקצר, אבל
 בפר"ד ש"ך ובהיות
 חסאת ליחא ובהית
 "איסור" כי הי"ד לבשר
 כשר: דין בחרות
 חסאת (כלל פה דין א)
 הביא דברי מהרי"ם אלו
 ואח"כ הביא מא"י
 והיות הארוך (כלל ל
 דין ו) דאין להחמיר
 כולי האי והחמיר
 תע"ב ובתב המתח
 ובאיסור והיות הארוך
 מבואר דמיירי בענין
 שאין איסור בהנאה כגון
 צונן בצונן ע"י כבישה
 מעת לעת ועל זה כתב
 דיש החמירין לגרמ
 מהא צונן בשר בחלב
 לחתלה ובה מיירי
 הרמ"א כאן ועל כן מיט
 דאין כזה אלא חומרת
 בעלמא, אבל אין
 ביטול פשיטא דראוי
 לחמיר עפ"י הדין
 וכלא כש"ך בשניש
 דברי הר"ב בשניש
 רוחיים וברואי לא עיין
 במצא הדין דמיירי
 בצונן עפ"י:

ועמ' עולה דלמא הכי עמקי טס דימלה להניק לאמרי וי"ע. ויש
 אומרים דאסור להורות האש קשה לי טא. ויש מביין לבטל
 קח לחומת גמל ופסקי רש"א לא הו' דשמה לא ביטל הכרי כהקדמה
 נצר וגם מלך וי"ל דזוקה נפקא ליהא עמה לא יחא נעשה כן במשע
 עלו קמו גורד קמא וקפסל דאוי ספק עמה גבירמו לא יעשה גומא
 אלב נפקא דעבר כמו טא לא י"ס בקרייה וי' גלות נצר ומלכ צמימי
 הו' נרתי יתבטל אלב דהספק עמה ח"ו ו גלעט נצר ומלכ הו' מקרי
 פסקי קמא, ויש לעיין דתפלי צמולוקה טעור דעלמא תוספתו נצמ
 (קף קמא) ויש לעיין דקפטימ דרש"א היכא נהיה מומר אפילו מדרבנן
 שאינו ממכין פסקי קמא אפילו נהיה מומר אפילו מדרבנן
 ומשמע טס אפילו פסקי קמא כן דהא מפיא דהיה מהיה דמולפין
 וי' וכו' שיהא עמר אסוריס ע"ש ואם כן טהא מומר דהא אנו נמנין
 לגמל (מנבל) הבלוע על בגוי ואף דאוי פסקי קמא מל מקום פא
 לא נהיה מומר דעמ' מומ' טס דאסור מדרבנן ופסקי אסוריס נראה
 דעמימי דאסור דבר מומ' עיין דצניס צומא (קף קמא) ויש לעיין
 כן פסק אסור ועיין בהר"ש פ"י דעמ' נהיה אסוריס נראה
 אסור ועיין בגמ' אברהם (סימן ט"ז ק"ק כ"ו) אכן לעמ' ט"ז אורח
 מיט (סימן ט"ז ק"ק כ"ו) עממ' טס לעמ' אסור צונן אפסיה ופסק
 אס י"ס זעמ' דממא, לועלו דהוי דבר שאינו ממכין ואף דהוי פסקי
 בא"ר

(ה) בחלב. כחב הש"ך דזה לשון הרמב"ם וס"ל דאין לוקח
 משום בשר בחלב אבל משום דם משמע דלוקח דס"ל דם
 שבישלו עובר עליו מהו אגן קיימא לן דדם שבישלו או מלחו
 אינו אלא מדרבנן כמ"ש בסיומן מ"ט והי"ח. כחב דגם הרמב"ם
 מודה לזה אלא דלא קאי ר"ל על חלב מהו וכוונתו דאין לוקח
 עליו משום בשר בחלב אבל היה לוקח עליו משום נבלה (וב"ל
 ראה לבריו שהיו כזה הבכא כחב הרמב"ם וי"ב חלב זכר ההם
 בודאי אינו חיוב משום דבר לכ"ע ואין שייך לומר דאין לוקח
 משום בשר בחלב הוא לא שייך ביה מדי ע"כ דהוי דאין לוקח
 קאי אלא על חלב מהו כנ"ל ולכן נקט בלשוננו אכילתו לשון
 יחוד וק"ל): (ד) כחב הש"ך משמע דלית ביה אפילו איסור
 דרבנן ובאיסור והיות הארוך כתב דלא גרע מחלב אשה ומדברי
 הר"ב המגיד נראה דחלב זכר אסור מדרבנן וי"ל דהרב המגיד מיירי
 בחלב זכר של בהמה אבל בחלב זכר דאדם פשיטא דלא גרע מחלב
 אשה ולפי' דברי המחבר דמשמע דחלב זכר אין לוקח אבל איסורא
 איכא דדברי רמ"א שכתב לא מקרי חלב חלב כגלל לא בלע"ז דהמחבר
 מייירי של בהמה ורמ"א איירי של אדם (מיהו אף בשל אדם אסור
 לחתלה משום מראית עין כמו בחלב אשה וק"ל): (ט) וכו'. וכחב
 האיסור והיות הארוך אפילו אותו מי חלב שנשארו אחר שעושין

נבילה יש בו איסור חורה אלא שאין לוקח עליו כחב והפרישה
 כאן (הריטא אותה ט) כתב חלב מהה דרבנן ביצת נבילה והי"ח
 בקומתו אחריו (ט"ו ט) כתב כן דהיה לוקח עליו ובסימן פ"א
 (שפי"ט סי' א) כתבנו דלדעת הרמב"ם איסור חורה בו וכל
 מלקוח: (טו) ואין עיין ש"ך והמחבר נרמב"ם דאין לוקח
 משום בשר בחלב הוא משום דם לוקח, ואמה דסמ"ך ליה קאי
 ועוד המחבר השמיט בשר מחת, וחלב מהה כתבנו דאין בו
 מלקוח אלא איסור מן החורה עיין ב"ח (שפי"ט ו) והפרישה כאן
 [ומהו יש לומר לדעת החספות בכל ובשר (ק"ב) דיה ויהוה]
 ובכורות (ו) דיה הט"ס לוקח אחלב מתחן ומיהו אגן קיימא לן דם
 בענין שבישלו דרבנן וכל שכן מה שיצא על ידי מליחה כ"ו:
 (טז) וק"ל. עיין ש"ך ורמ"א מיירי חלב זכר אדם הוא דבהמה
 אסור מדרבנן, אבל המעיין באיסור והיות הארוך כלל ל"א דין
 י"ג כחב חלב זכר מלמא דלא שכיחא לא גורד רבנן ולא גרע
 מחלב אשה, יראה דבחלב זכר דבהמה איירי משום דלא שכיחא לא
 גורד דאי דאדם תפוק דלא גרע מחלב אשה דלא כמו שכתב הפרי
 דורש אות י"ד. עוד כתב איסור והיות הארוך (שם ד"ו) חלב של
 ודאי טריפה אסור בשר מן החורה דראוי להיות אם הוא הייתה
 משוברת כבר עכ"ל, ויצא דמחלב אמו ממעינן (הח"ו ק"ג)
 חלב שחוטתה הוא חלב טריפה נהי שאין מתעברת ויולדת מכל מקום
 יולדת על כל פנים (ולולי דבריו הקדושים הייתי אומר בלאו הכי
 דמי שראוי להיות אם היינו לזנק וילדה כבר קודם שנטרפה)
 ואין שיהיה למיזין מיניה חתב טריפה אסור גם כן בהנאה
 על ידי ביטול ומינה בשר טריפה ונבילה כח וכ"כ ו"ל בהנאה
 משה אות ה' הניח דברי איסור והיות הארוך בצור"ך עיין ואולי היה
 נוסחא אחרת לפני ע"ש: (יז) וכו' ק"ל. כחב הש"ך אפילו

לאחר שהוציא כל המאכל אפילו הכי איכא איסור דרבנן ע"ש:
 (יח) יש אומרים בענין ש"ך דאין העולם גורמים בהו"א דאין [בוחן]
 אלא חומרא בעלמא עיין רבתי ופלתו אות י"ג, ולדינא בשר בחלב
 כבישול אחר ביטול כחב מקום הבלוע שבוהו הקדוה
 מבשר וחלב יחד שישלחו לחוץ ויתבטל לא חשו, דזה לא היה דרך
 ביטול, אבל בשר בקרייה בן יומי מחלב ודאי וזהו דרך ביטול.
 ומה שכתב הברתי ופלתו (אח"כ) בשר בחלב כל שבה ליד בשר
 בחלב אסור אחר כן אף שנתון טעם לפנים לא נהייר דנתון טעם
 לפנים שרי טעמ' חד בחרי ככל כיון דאין נתון טעם מושבוב במאכל
 וכן משמע בכמה דוכתו כו' ובסימן ק"ג (שפי"ט סי' א) אבאר דבלוע
 אף בעיר כו'. חד בחרי בנתון טעם לפנים שרי, ומה שדקדק
 מההר"י שצוה להגעיל הכלי שעשו בו חפיפת מיט עם אפר הי"ח
 בצמח צדק, סימן צ"א דכיון דיש תקנה בהגעלה הוה כלחתלה
 נתון טעם לפנים לחתלה אסור עיין מה שכתבתי בסימן צ"ה בטי"ז
 (משפ"ו סי' ט) ושי"ך (שפי"ט סי' כט), אם מותר לערב חלב בהמה
 או חלב חטה בין שיהא צילול אבאר בסימן צ"ז (משפ"ט ה"ב סי'
 א דיה ומהו) וצ"ט (שפי"ט דע' ק"ק כ"ב) עיין צמח צדק סימן פ"ו:
 (יט) דאסורים. כחב הש"ך היינו רוחיים וברור הוא דכשהדי
 סולות בו בכלי ראשון מקרי מבשיל, הא כלי שני אף דמפליט
 ומלע"ל לא מבשיל ושרי בהנאה כח: (כ) ודגילות כ"ו, והא
 רלא מיחמר לחפיפת דאין נהנה מגוף האיסור מבשר בחלב כסו
 ש"ך: (כא) ואין עיין ש"ך בקריית של מחכות יש להחריז אף
 לחתלה צמחלבן נשתיי הבלוע, ובתוריים שלנו בבית החורף אין
 הגלים להתבשל שם כלל ודאי שרי, ומהו יש ליתור שלא לשאוב
 מיט בכלי חולב ואחר כן בכלי בשר, דפעמים שהם מלוכלכים
 ולא הוה ב' נתוני טעמים להיתר, ויש למחות כיד הצדקים כן:

כח עיין טעם הפטמות
 מי"ע טוף פ"ל, ובפוסק
 פאן ד"ה עוד אלכ"י:
 על המיט לענין האלה,
 עיין לעיל פמחמה ד"ה
 טוף לאוי ונמשי"ן
 סי' כ:
 כח עיין טעם הפטמות
 מי"ע טוף פ"ל, ובפוסק
 פאן ד"ה עוד אלכ"י:
 על המיט לענין האלה,
 עיין לעיל פמחמה ד"ה
 טוף לאוי ונמשי"ן
 סי' כ:
 כח עיין טעם הפטמות
 מי"ע טוף פ"ל, ובפוסק
 פאן ד"ה עוד אלכ"י:
 על המיט לענין האלה,
 עיין לעיל פמחמה ד"ה
 טוף לאוי ונמשי"ן
 סי' כ:

→

הנביה אסור המאכל: (סו) לחותה. כחב הש"ך בשם המרדכי
 שאסור לבשל בשר איסור ביבתי ישראל בקירה של גוי שמה יוחה
 השראל לכן צריך לשפוחה גיורת שתי קדרות אחת של בשר יוחת
 של חלב מהו אין בזה אלא חומרא בעלמא ואין העולם גורמים
 בהו: (ז) דחפ"ת. כחב הש"ך והוה דלא מיחמר מההי ונוריים
 לחפיפת הראש שהיו נהנה משום [לחוחן ראשון] כיון דאינו דבר
 אכילה לא חשיב הנהה כיון שאינו נהנה מגוף האיסור וכמ"ש סימן
 צ"ד ועיין בסימן ק"ח ס"ד בהגה"ה וס"ס קני"ה בה"ש:
 (ח) הקדרות. כחב חתרת טהא משמע דבקדרות של מתנה אין
 להחמיר אפילו לחתלה משום דאף אם היה יתור חתור ומחלבן
 ע"י האש עכ"ל (אלא שקשה לי לדעת דמ"א שאסור לחתור חתת
 קדירה גוי לפי שמבשלין פעמים בשר ופעמים חלב אי"כ הי"ח
 מותר לחתלה לעשות מיט מאפר ע"כ כירה לחפיפת הראש הא
 כחב טס רמ"א ודגיל להחטרב בשר בחלב וא"כ בשמבשלים
 המיט אתי ליד ביטול בשר בחלב וד"ק) ובסימן צ"ה ס"ד כחב
 הש"ך דמכאן מוכח דאפר אינו נתון טעם לפנים דאל"כ למה אסור
 לבשל בקירה שנתון דאפר בחלב (ויש לדחות דנתון טעם לפנים
 הוא ואין טס איסור בשר בחלב (ויש לדחות דנתון טעם לפנים
 על כל פנים לחתלה אסור וק"ל):

בב עינים ונחות על פני
 (לאלות מלמיה ד"ה)
 תעיקר ה"ה:
 כח עיין ב"מ כ"ן
 טכמ' גם כן עלוקה
 טמל' מהה טעם עלוקה
 ועיין משמרת טעם
 עממה על הפקמ"ג, נמה
 טכמ' מל' אפריס' סימן
 מיט עיין פמח"ט ד"ה
 עוד ע"כ:
 כח עיין ב"מ כ"ן
 טכמ' גם כן עלוקה
 טמל' מהה טעם עלוקה
 ועיין משמרת טעם
 עממה על הפקמ"ג, נמה
 טכמ' מל' אפריס' סימן
 מיט עיין פמח"ט ד"ה
 עוד ע"כ:

→

ערוך

הלכות בשר בחלב סימן פז

השלחה

אכל זס הזקוק עם עס עור עוד כחן עס עס כח"ס עסקמ' כמטוס מלש אכלין אחר בשר אורז עתכנל כחלב עקדים וכרוז מומלל כעס עס חלב עקדים וכיון עתכנל עקדים מניסם וזין עינר מלחין סין ;

י"ט כתב המור וביצים הנמצאים בעופות מותרים לאכלן בחלב בד"א שהן נמרות אבל אם אינן נמרות הרי הן כבשר העוף עצמו ואיזה נמורה כתב הרשב"א כל שיש לה חלבון וחלמון אע"פ שהיא מעורה בנידון ה"ו נמורה אין לה אלא חלמון עדיין בשר הוא ורש"י פירש כשנגמר החלמון ועדיין היא אדומה ומעורה כמו השלל של הביצים המתובר באשכול שרו ויראה מדבריו שמהיר אפילו אין לה עדיין חלבון עכ"ל ובידו הב"י בספיק ה' כתב ביצים הנמצאים בעופות אם הם נמורות הדיינו שיש להם חלבון וחלמון אע"פ שהיא מעורה בנידון ה"ו נמורה ומותר לאכלה בחלב אבל אם אין לה אלא חלמון אסור לבשלם בחלב אבל אם אכלם בפני עצמם מותר לאכול אחריהם נבינה או חלב עכ"ל והו"ו כשיטה הרשב"א שבמור ולא כשיטה רש"י ;

כ ויראה לי שזה שכתבו השיטת הרשב"א כשיש לה חלבון וחלמון אף שמעורה בנידון מותר לאכלה בחלב אין הכוונה דווקא שנגמר גם החלבון בשלימות עם קליפתה הריכה ולא נדמה רק הקליפה הקשה רא"ב איך היא מעורה בנידון דוח אנו וראים בחוש כשמוצאים ביצה נמורה בחלבון וחלמון הקליפה הקשה היא מונחת בפ"ע ואינה מעורה כלל אף במקצה וכ"כ הרשב"א עצמו בתה"כ [כ"ט ע"ד ד'] וז"ל ושלל אותן שנשללו מן הנידון ונפרדו ועדיין לא נתקשה קליפתה העליונה דבהם לכ"ע אינו כבשר וכו' דאף ר"י לא אסר אלא כל זמן שמעורות בנידון עכ"ל כלומר ואין קי"ל כרבנן [גיט' ו'] דאפילו מעורות בנידון מותר הרי ספודש דאף קודם קישוי קליפה העליונה אינה מעורה בנידון אלא כונתם שיש לה חלבון וחלמון כלומר החלמון נגמר והחלבון עדיין בנידונו דאו עדיין היא מעורה קצת בנידון וכשנגמר גם החלבון נפרדה לגמרי מהנידון אף קודם קישוי הקליפה ;

כא והו"ו שדקדק המור כרביו ולשיטת רש"י כתב שנגמר החלמון ולשיטת הרשב"א כתב שיש לה חלבון וחלמון עדיין אלא כתב שנגמר החלבון והחלמון פני שהחלבון עדיין לא נגמר וכו' מוכן ג"כ מה שכתב לשיטת רש"י ויראה מדבריו שמתיר אפילו אין לה עדיין חלבון עכ"ל ולכאורה אינו מוכן מ"ש ויראה מדבריו וכו' הלא מבואר כותב רש"י כן שהחלמון נגמר וממילא דעדיין אין כאן חלבון אלא מפני שאפשר לומר ככוונתו שהחלמון נגמר והחלבון עדיין לא נגמר אבל מקצת החלבון יש ולפ"ו לא פליג רש"י עם הרשב"א ולוה אומר המור שמדבריו רש"י משמע שאפילו אין לה עדיין חלבון כלל מותר כיון שהחלמון נגמר בשלימות ולפ"ו פליג דרינא [והורף כונתו משום דע"י ס' ע"ס וע"ס גבינה

ערוך

הלכות בשר בחלב סימן פז

השלחה

כ"ט ד

זבינה או חלב יש תולקים בזה ז"ל דכל דתקון רבנן כעין דאורייתא תקון [פ"י] והמקל יש לו על מה לסמוך וכתבו גדולי האחרונים שבנות ישראל שלנו נהגו שאפילו במצאם ביצים שלמים בקליפתם הקשה שלא לאוכלן עם חלב אבל בחתופיה הביצה אף בקליפה רכה מותר לאכלה בחלב ואין לחמיר כלל ;

כה בשר בחלב מעושן כלומר ששרו בשר בחלב ואח"כ תלו אותו בעשן וכן המבושל בחמי מביא אין לוקין עליו מפני שדבר זה הוא בעיא בירושלמי נדרים [פ"ו] אי חשיבו כבישול לענין בב"ח אם לא ודעה ספק תורה ולכן גם בהנאה אסור מספק ויש שמשמע מדבריו דוה רק מדרבנן אסור ואינו כן [פ"ד סק"ג] ונגזר [הו"ו] ויש מי שאומר דבמעושן אין ספק ולוקין עליו משום דבירושלמי שבת [פ"ו ס"ג] אומר שם רבשבת חייב משום שבשל וממילא דה"ה לענין בב"ח [פ"ה] אמנם כבר כתבנו בספיק' דמשבת אין ראייה כלל ע"ש [כ"ז ספ"ט] סק"ג] ודברא הוכיח הירושלמי שם גם לענין בב"ח ש"ם דבב"ח היה ספק ; כו וכן המבשול בשר כמי חלב או בחלב הנמצא כהדמה שמתה או שנשחטתה או בחלב וכו' של בהמה [פ"ד סק"א] ויש שבישל דם בחלב פטור ואין לוקין על אכילתו משום בב"ח דאין בזה אסור תורה כבישול ובאכילה מפני אימור בב"ח ורק מדרבנן אסור משום בב"ח ולכן מותר כבישול ובהנאה חלב וכו' של איש לא יקרי חלב כלל ואם נפל לתוך קיריה של בשר אינו אסור ולא נדע מחלב אשה שנחבאר שאינו אסור אבד כל אלו שנחבארו אסורים המאכל כמו חלב נמור ואפילו כבישול נכון לאסור לכתחלה ;

כז יש מי שאומר דזה שנחבאר רבמי חלב פטור אין זה הנסיוני שהוא החלב הסתמינה מקפאון הנבינה דזה אינו בכלל מי חלב אלא בכלל חלב ואסור מן התורה אלא מי חלב הוא דאחר שעושים הגבינות מבשלים הנסיוני והאוכל אף פלמעה ולא נשאר בו אלא מים בעלמא וזה הנקרא מי חלב וכבר נתבאר זה בס' פ"א סק"ף י"ד ע"ש והו"ו דעת הרא"ש והמור ולא כן הוא דעת ההו"ו בחולין [ק"ד ד"ס סמנ"ג] וגם דעת רש"י שם לא נראה כן ע"ש [ע"י מיטנ"א] נלמו ונס על נסיוני נס"ג דפסחים ס' כן ע"ס ;

כח דהבשול שילל בחלב חייב דהוא כבשר לענין זה וכך אמרו ח"ל נדי לרבות את השליל [ק"ג] וכן המבשול בשר בחלב כן פקועה שיצאה חיה אע"פ שאינה סעונה שחיטה מן התורה כ"ס קרינא בזה בחלב אבו ולא דמי לחלב שחוטתה ומה [נגל"ג] וליכ' גננ"ח ס' ל"ו] ויש מי שכתב דהוה כהלב שחוטתה וממילא ראוה סבכוות [ו'] שחקר הא"ם מגזל חלב אינו אסור ואומר : שם מדאסרה תורה בב"ח מכלל חלב לתורה שרי ע"ש ואם נאמר שיש בבת פקועה אימור בישול נימא דאתחב בת פקועה קאי דלחודה שרי כהבשול אין

זה ראייה כלל דבגמ' אין זה רק הוה אמינא ובלא"ה דחי לה שפיר ל"ש דדוחיה זו הוא דוחק כמבין והש"ס דחי לה כרווחא [ומ"ס לפזוקק על סוכ"י דלמי כ"ח ועמ"ס סק"ד] ;

כט אבל המבשל שיליא או עור גזירים ועצמות ועיקרי קרנים ומלפים הרבים פטור וכן האוכל פטור ומ"ס איסורא מיהא איכא בין כבישול בין באכילה ואפילו עצמות קשים תירים קשים [עמ"ס סק"ג] ומות שנתבשל בחלב ויש להסחפק שמא היה כו מוח וגמס כהחלב ואולי אין ששים נגרו אין להחזיק ריעותא אם לא שדרכו של זה העצם להיות בו מוח הריכה דאו דזה ספיקא דאורייתא ואוליכו להחמיר דמשום העצם כלכר אם היא קשה נראה דא"צ מ' כריענר ובעצם רך נראה דצריך מ' [כ"ל ועמ"ס ע"ס הו"ו] ונראה לענין עור אוחזן שעורותיהן כבשורן כמ"ש הרמב"ם פ"ד והיינו עור העלל ועור שתחת האריה ועור בית הבושת גם לענין בב"ח יש לדונם כבשר וצ"ע [עמ"ס ע"ס] ;

ל כתב רבינו דרמ"א בסעוף ו' י"א דאסור לחתות האש תחת קיריה של עכו"ם לפי שהם מבשלים בהם פעמים חלב פעמים בשר והמתנה תחת קיריה שלהם בא לידי בישול בב"ח עוד כתבו דאין לערב מים שדדיתו בהם כלי בשר עם מים שהדיתו בהם כלי חלב וליתן לפני בהמה דאסורים בהנאה עוד כתבו דהכלי שעושין בו מים לחפיפת הראש אין לשמש בו דעושין אותה מעפר שעל הבריה והגילות הוא להתערב שם בשר וחלב ולכן יש לאסור ג"כ להשתמש מן הקדרות של התנורים שבבית החורף משום דנתום עליהם לפעמים בשר וחלב מן הקדרות שבבשלים בתנורים ובידועבר אין לחוש בכל זה ואף לכתחלה אין בזה אלא חומרות בעלמא והמיקל לא הפסיד עכ"ל ולכן הרבה אין נוהרין בכל זה [פ"ד סק"ח ועמ"ס הו"ו] ;

לא והמעם דאינם אלא חומרות בעלמא ברין הראשון לחתות תחת קיריה שלהם ו"ל משני מעמים או משום דאין בישול אחר בישול בב"ח כמו לענין שבת דלהרבה פוסקים אין בישול אחר בישול כמ"ש בא"ח ס' ש"ח או שהמעם הוא משום דבשר בחלב הבלוע בכלי לא שייך בזה בישול דאין זה דרך בישול שאסרה תורה וכ"כ האחרונים דמעם זה עיקר וכתבו דיש בישול אחר בישול בבכ"ח נמור שאינו בלוע [פליטו סק"ג ועמ"ס סק"ח] ויש מי שכתב דהגם דלפי סברא י"ל דאין בישול אחר בישול בבכ"ח מ"ס יש ראה מנ"ל [ק"ד] דיש בישול אחר שחוטתה כמו שיתבאר בס"ד ; כ"ב דאמרו שם דמעמא דאסור להעלות על השלחן נבינה עם בשר גזירה שמא יעלה כאילפס רותח ווהו ודאי שאין מעלין על השלחן דבר שלא נתבשל ובדאי הבשר נתבשל כבר ועכו"ו נז"ל שלא לבא לידי איסור דאורייתא אם יתנ נבינה כהאלפס הוה [פליטו ע"ס

סע ואינו מכיר ראה זו כלל דוראי כיון דהגבינה עריין לא נתבשל לא מקרי כישול אחר כישול אף שהבשר נתבשל מ"ס ככ"ח עריין לא נתבשל אבל בב"ח שכבר נתבשל ככ"ח לומר ריש בזה כישול אחר כישול ועוד רש"י פי' שם בזה"ל גזירה שמא יעלה בשר בהמה עם הגבינה בתוך אילפס רותח הוה ליה כישול עכ"ל ומשמע להריא שיעלה לתוך האילפס הרותח בשר חי עם גבינה חיה ואף אם נרחק לומר בבגנתו דהבשר כבר נתבשל מ"ס הגבינה ודאי לא נתבשלה וזהו כישול ראשון לענין ככ"ח וכמ"ש ולכן צ"ע לדינא [ועמ"ס בסעף י"ב וזקן] : ולדין השני שאין לערב מ"ס שהדירו בהם כלי כשר עם מ"ס שהדירו בהם כלי חלב ולכן אילפס נתבשל הרי לא שייך זה אא"כ היו המים רותחים מכלי ראשון ונתערבו רותחים דאל"כ אינו אסור בהנאה שאין זה דרך כישול וגם שיהיה המעט של בשר ושל חלב בתוך הכלים ודבר זה הוא רחוק המציאות שהרי אפילו אם הדירו ברותחין מכ"ח אח"כ כשנתערבו הרי הם כלי שני וכ"ש בהדיר השלישי בהפית הראש שעושין מאפר שנכבירה ובודאי כבר נשרף כל החלוקות וגם הוא מעט לפגם ואע"פ שהבגנו בשם הרמב"ם בסעף ג' דבב"ח אסור אף אם נתנו בהם ראש ולענה ע"ש והו כשכבר נעשה ככ"ח אבל לעשות ככ"ח ע"י דברים הפוגמים זה לא שמענו ודינו ככל האיסורים דנמ"ל מותר [וכ"כ ספליה סק"מ] ותדע לך שכן הוא שהרי לקמן יתבאר בקידרה של בשר שאינה בת יומא אם בישלו בה חלב מותר התבשיל משום דהוה נמ"ל וכן בקידרות של תנורי בית החורף הוא רק חששא בעלמא ולכן כל אלו אינן חומרות מעיקר הדין ורע שיש ליותר שלא לשאוב מים בכלי של בשר ואח"כ בכלי חולבת אם אינם נקיים לגמרי ואף בכלי בשר שאינה נקיה בלבד או בכלי חלב שאינה נקיה בלבד אין לשאוב מים לכתחלה דשמא ישחמש בהמים עם הדבר השני ושפוט הוא :

לד כתב המור חלב הנמצא בקיבה לדעת רב אלפס אינו חלב ומותר לבשל בו בשר אפילו בצלול שבה וכ"כ הרמב"ם [ס"ט] ורש"י אסור וכתב שהיא חלב גמור אפילו הקרוש שבה כ"ש הצלול ור"ת חיקר הקרוש שבה אינה חלב אבל הצלול הוא חלב לפיכך אם מלח הקיבה בחלבה נאסר משום בבל"ח דמליח כרותח וכן אם עמד ביום אחד דכבוש כמבושל ואם העמיד בה גבינות אם יש בהן בגוהן מעט אסורות לרש"י אפילו בקרוש ולר"ת בצלול דוקא וכן היא מסקנת א"א הרא"ש ו"ל עכ"ל :

לה כיואר הדברים דמלח או עגל או גדי כשיונקים ושחמין אותם נמצא חלב בתוך הקיבה והוא כחומץ ויש בו חריפות הרבה עד שבו כלומר בהחלב שבהקבה או בהקבה עצמה והוא נקרא עור הקיבה [ממנו עשיר קיטוס ט"ז כשר ולא כשר דממנו עשירי וממנו

והריטותו אינו פמן וכנס] מעמידים גבינה וכשמאילים מהם מקצת לתוך יורה של חלב נעשה גבינה והו מפני גודל חריפותם. ולפעמים נמצא בו חלב צלול ולפעמים חלב קרוש ולכן ס"ל להרי"ף והרמב"ם חלב הקיבה אין דינו כחלב כלל אלא כפירשא בעלמא כמו כל המנופות הנמצא בהקבה שהרי אין בו מעט חלב כלל ולכן מותר לבשל בו בשר ונראה להריא דלדיעה וי אפילו מדרבנן מותר ותרע לך שכן הוא דאי מראורייתא הלא גם בלא"ה חלב שחומה מותר מן התורה כדררשינן בגמ' [ק"י:] בחלב אמו ולא בחלב שחומה וכמ"ש בסעף כ"ו ויש מי שכתב דלדיעה זו מיהו אסור מדרבנן ודברים חמורים הם [פי' לגוס ומנ"ס סק"ל] ורעת רש"י ו"ל שהוא כחלב גמור אף הקרוש שבה ור"ת ו"ל מכריע דהצלול כיון שהוא דומה לכל חלב דינו כחלב אבל הקרוש הוה כפירשא בעלמא ואם נמצא צלול ונקרש יש בוה ליעות כמו שיתבאר בס"ד : לך ולכן כתב המור דאם מלח הקיבה בחלבה נאסר דמליח כרותח וכן אם עמד בה יום אחד כמעט כבוש והוה לרש"י ולר"ת לרש"י אפילו בקרוש ולר"ת בצלול ושיונו מליחה דנא כרי שיתנו על האור ויתחיל להרתוח כמ"ש בס"י צ"א [כ"ג] ואם העמיד בהמליח או הכבוש גבינות אם יש בהם בגמ' הדינו כשאין בהגבינות ששים נגד החלב המלוח והכבוש אסורות הגבינות אבל לדעת הרי"ף והרמב"ם מותר כיון דהוה פירשא בעלמא ואין לשאול נתי הוהה פירשא בעלמא מ"מ הא בלעה מעור הקיבה ע"י המליחה והכבישה ויש בה מעט בשר וא"כ כשנתן חלב אח"כ לתוך הגבינות הרי יש בהם מעט בשר ובאמת יש מהפוסקים שאסורים ממעט זה גם להרי"ף והרמב"ם [נ"י] נסע רי"ז ומרדכי נסע ראי"ם] וצ"ל לדעת המור דכיון דהוה פירשא בעלמא אין בת הבשר של עור הקיבה שולט בו שיתן אח"כ מעט בשר בהגבינות וזה עריף יותר מנ"ס כר נ"ט מפני שהפרש מכלול לגמרי [כ"ח] ולי נראה לומר עוד מעט בזה דנהי דבאיסור דרבנן דרבנן דאפילו כבדאורייתא מ"מ הכא הוה כהרי דרבנן דאפילו חלב גמור אינו אסור- ולא התורה אלא בכישול ולא במליחה וכבישה ובכאן גם מעט הכשר הנכלע בחלב זה אינו אלא ע"י מליחה וכבישה והעיקר שמשמים בהגבינות הוא פירשא בעלמא ורק מעט בשר שבא ע"י מליחה וכבישה והוה כהרי דרבנן ולא מחמירינן בזה : לך והנה גם לשיטת רש"י ור"ת יש שאלה גדולה דלמה לא אסור רק בגמ' הא תהו דבר המעמיד דאפילו באקף לא במיל ונהי דלענין עור הקיבה עצמה כשהעמידו בה גבינות יתבאר דינו אסור רק בגמ' מפני שאיסור בב"ח כמעט תליא כמו שיתבאר בס"ד מ"מ הא כשהעמידו בעור קיבת נבלה יתבאר דאפילו באקף לא במיל כיון דבר המעמיד והכא חלב שבקיבה הוה נבילה כיון דמלחה ע"י הקיבה עצמה או נכבשה והג"י :

לז כיון שנתבאר וז"ל שבקיבה יש לה חריפות וחמוץ

זה"ל וא"כ למה אינו אסור רק בששים [ע"ף סק"ג] וצ"ל כיון שוה המעמיד אין איסורו מחמת עצמו אלא מחמת איסור בב"ח לא החמירו בזה [סע] ועוד כיון דהמעמיד נעשה נבלה מאיסור בב"ח דרבנן ע"י מליחה וכבישה אין לנו לדנו כנבלה גמורה שלא יבטול אפילו באקף [פר"ם סק"ג] ולי נראה משום דהכא הוה ממש הרי דרבנן דאפילו חלב גמור בבשר ע"י מליחה וכבישה הוה דרבנן ובכאן אפילו בכישול גמור לא נעשה איסור תורה מפני שהוא חלב שחומה ולכן כהרי דרבנן לא מחמירינן במעמיד לומר שלא יבטול אפילו באקף :

לח ו"ל רבינו הבי"ב בסעף מ. חלב הנמצא בקיבה אינו חלב ומותר לבשל בו בשר אפילו בצלול שבה ויש מי שאסור עכ"ל ונראה להריא לתפוס. להלכה כדעת הרי"ף והרמב"ם והיש מי שאסור כלומר בצלול כדעת ר"ת אבל דעת רש"י לא הביא כלל ויש שחששו גם לדעת רש"י [ש"ס ס' ק"ז] ובסעף י' כתב חלב הנמצא בקיבה שנמלח בקיבה או שקטר בו יום אחד ואו אסור להעמיד בו עכ"ל ואין סברא לומר שכתב זה רק לרש"י מי שאסור דא"כ הו"ל לכתוב זה באותו סעף אלא ודאי דגם לדעת הרי"ף והרמב"ם כתב כן וס"ל דאע"פ דפירשא בעלמא הוא מ"מ כיון שנמלח או נכבש עם בשר הקיבה הרי יש בה מעט בשר וכשנתנה אח"כ לתוך הגבינות הרי יש בהם מעט בשר וכמ"ש בסעף ל"ו [ע"ף סק"ס] ונדיטנד כהנ ננ"י דמור :

למ אבל רבינו הרמ"א לא ס"ל בן שכתב שם ו"ל ואם העמיד בו אם הוא הצלול אסור כל הגבינות עד שיהא מ' בחלב שהעמיד נגד הקיבה האסורה [כלומר החלב סק"ג] ואם היה מ' בחלב הכל מותר ואם היה הקיבה קרושה אינה אסרת כלום אפילו לא היה מ' בחלב נגד הקיבה ואם היה הקיבה צלול מתחלה ונקרש יש לו דין צלול ויש מקילין בזה ובמקום הפסד יש להקל עכ"ל הרי שפסק לגמרי כדעת הרי"ף מי שאסור והוה דעת ר"ת דבצלול גם בדיועבד אסור כשאין מ' ובקרוש גם לכתחלה מותר ואולי רבקרש ס"ל נ"כ דאסור לכתחלה ורק בדיועבד מותר ואפילו בכשרה עיינקה מן המרפה והיה צלול ונקרש יש להחיר במקום הפ' פ כיון דאין כאן איסור דאורייתא שאינו דרך כישול ולהרי"ף והרמב"ם מותר גם בצלול לפיכך בצלול ונקרש יש להחיר בהפ"ם גם בזה [ע"ף סק"ג] דע. דבשיש מ' מותר גם לכתחלה ואין שייך בזה מבטלין איסור לכתחלה כיון שאין כוונתו למשל האיסור אלא להעמיד החלב לעשות נריות וצ"ע לדינא אמנם בצירוף דעה הרי"ף והרמב"ם יש להקל :

לנ כיון שנתבאר וז"ל שבקיבה יש לה חריפות וחמוץ

לכן לכתחלה אין להניחה בקיבה עד שיצטמן החלב שבתוך הקיבה ויש לחוש שיפלוט ויבלע גם בלא מליחה וכבישה מפני חריפותו ויקבל מעט הכשר מעור הקיבה אמנם בדיועבד אין לחוש כל זמן שלא מלוחו בתוכו ולא ככשרו כפי שנתבאר לפי הדיעות [מס"י סק"י] וצ"ע וכבר פמחו פלוני כהנ"כ וספמ"ג :

מא כל מה שנתבאר הוא בהקבה עצמו כלומר בהלב שבתוך הקיבה שוה נקרא בלשון הפוסקים קיבה אבל בשר הקיבה עצמה ונקרא בלשון הפוסקים עור הקיבה הרי הוא בשר כמש' ולכן אם העמיד גבינה בעור קיבת נבלה ומרפה או בהמה מטאה ה"ז אסור בכל שהוא כיון דבר המעמיד דאפילו באקף לא במיל אבל כשהעמיד בעור קיבת כשרה במל בששים והיינו אם יש בהחלב שנתנו בו עור הקיבה ששים כנגד העור כמל ואע"פ דגם זה הוא מעמיד מ"ס באיסור בב"ח שהתורה הקפידה על המעט הגמור שהרי לא אסרה רק בדרך כישול אין לאסור כשאין בו מעט ולכן במל בששים דכל כמה דלא יהיב מעמא לאו בב"ח הוא אלא כל אחד עומד בפ"ע בן כהבו הפוסקים [ע"ף סק"ג] וממעט זה גם מדרבנן לא אסור לפי שאין זה נדר בב"ח אבל נבילה ומרפה ומטאה דהוא כפ"ע אסור אוליגן כתר מעמיד :

מב ואפילו בנבלה ומרפה ומטאה כתב רבינו הרמ"א בסעף י"א דדוקא כשלא היה שם מעמיד אחר רק הדבר האסור אבל אם היה שם נ"כ מעמיד אחר הו זה וזה גורם וכותר אם איכא מ' נגד האסור עכ"ל וגם זה דוקא כשאין בהאיסור לבדו כרי להעמיד אבל אם יש באיסור לבדו כרי להעמיד אפילו אם גם בהיתר יש כרי להעמיד אסור כדון כל זה וזה גורם שבש"ס [פ"י וט"ף] ופר"ם [וכרי"ף] ואף שלשון רבינו הרמ"א משמע קצת דבכל ענין מותר מ"ס כן עיקר לדינא ולפ"י אם העמיד בהעור ובהקרוש או בצלול ובקרוש ואין באחר מהן כרי להעמיד מותר ואולי ובצלול ובקרוש יש להחיר בכל גווני מפני צירוף דעת הרי"ף והרמב"ם דגם הצלול הוה כפירשא בעלמא ויש להתיישב בזה :

מג עוד כתב בסעף י' דעור הקיבה לפעמים מולחם אותו ומיבשים אותו ונעשה כעץ וממלאים אותו חלב מותר דמאחר שנתייבש הו כעץ בעלמא ואין בו לחלוות בשר עכ"ל וה"ה שאר בני מעיים כשמיבשים אותם עד שנעשים כעץ [ע"ף סק"ג] אבל בשר יבש כעץ אסור [פמ"ג] ויש מתירים גם בכשר יבש כעץ [פ"ח נסע נונ"ג] וז"ל ואף אם אח"כ מבטלין אותו או שורין במים מעל"ע מותר [סע] ואצלנו עושים הגבינות ע"י עור הקיבה שנתייבש עד אשר דק לעז"ב ע"י דבנים כדיוע :

א"ז, וצ"ע. וכתב הרא"ש פגה"נ חתיכה של נבילה שנתכשל ואח"כ נפלה בקדירה עצמות שבה מצטרפות לאיסור לפי שבלוע הן טעם הנבלה מ"ד אקדירה שבישל בה בשר לא יבשל בה חלב ואפי' נתבשלה תחילה אותה חתיכה נבלה כפנ"ע כשחזרה ונפלה בקדירה של היתר אע"ג דמשערין כנגד כל הבשר לא סגי בהכי אם לא שישער גם כנגד העצמות דשמא בשר דנבלה נתמעט בכישול ונתנה טעם בעצמות עכ"ל הרא"ש מהר"א ז"ל ס"י נ"ה:

שער ל ס' ד חתיכה גדולה כו'. אמנם מהר"ש השיב דודאי ג"נ כולה דכבוש כמבושל ומתפשט שפיר ככולה אפי' בצונן עכ"ל ושאלתי לענין מה שלמעלה מן הציר ולא הבנתי הטיב אם השיב לי גם על מה שמחוץ או דוקא על מה שתוך החלב וצריך שאילה:

ס' הג"ל נשאר לבדה כו'. או שמא מירי הוא טעמא דתמירא איסור הדבוק משאר איסורים משום דשמא הגביהו פ"א לחוץ או נשאר בסוף העירוי כדאי לקמן והכא ליכא לפלוגי בהא כדאי לעיל בשאלה זאת עצמה. ומיהו אם זכר מקמיה דבשיל ליה אסור לבשלו דע"כ הו"ק איסור כבוש דרבנן ועתה עובר על אסורה בישול דאוריית, שאיל"ה:

ס' ט כבוש הר"ה כמבושל כו'. מיהו אם יש חלב צונן וכה"ג איסור הסרוך ככלי של היתר ודאי נאסר אפי' מיד אפי' לתשמש צונן בכל הדחות שבעולם משום דחלב מסוך סרוך טפי בדופני הכלי וגם לא נתהפך מתחילה א"כ היה קצת חם ודומה לכ"ש ואינו עובר ממנו על ידי מים צוננין ואפי' ע"י גנוב עפר ומים דשמא אינו מנקהו כדון בוותיו ולהעבירו ע"י האור או חמין אורכה היה אסור יותר. שאיל"ה:

ס' י כד"ק כו'. וכ"כ בשערים ס"י כ"ב: **ס' יא** בקעין כו'. בא"ז כתב דאי אית ביה פילי והוא צלי אסור יראה דהכי נהגינן דהא כששורין הבשר קודם מליחה יש עליו

דס בעין הרבה שמתערב עם המים ולא דייקין אי אית ביה פילי בבשר שיאסר מדם והמים מעורבים ביחד ולפעמים שורה זמן מרובה ודוחק לחלק בין דם לשאר איסור לה, מהר"א ז"ל ס"י כ"ב. לשון השערים ואם היה על אפי' היה צונן שנפל לתוך החלב היה הכולל יראה דה"ה אפוי ומבושל דהאשיר"י פירש הטעם משום דצלי הוא רך לבלוע וענינו רואות שהבישול והאפיה נמי מרכיז המאכל גם יש להוכיח הסברא הזאת מדברי רז"ל מהר"א ז"ל ס"י כ"ב:

ס' יד אם אין בחלב ס' כו'. וריב"א היה מצריך ס' לכ"ק. הכי נהוג. ואפ"י דבשאר דוכתא אין קליפה אוסרת קליפה. וכן כ"א חבירתה אפי' אם הקליפה כולה שומן כדפי' הטעם לעיל ס' י"א דאין כח לנאסר במקום שאין האיסור יכול לילך לשם הה"ה אין טעם הבשר שולט בכל החלב. דשא"ה דדבר לח הוא ומתערב הכל יחד ולכן בענין ס'. ויראה דהכי נהוג כריב"א לתומרא ואע"פ דהאשיר"י מייטי ראייה לרית ושרי החלב לגמרי, מהר"א ז"ל ס"י כ"ב:

שער לא ס' א טיפת חלב שנפלה כו'. בשערים האריך וסוף דבריו אך אני עיקר קבלתי אכתוב ומה שראיתי דבתי נוהגין ואני אחריהן ודאי טיפת חלב שנפלה לתוך החבשיל ש"ב עולה בס' אפי' נפלה על חתיכה קטנה ש"ב בתוך הקדירה ואין באותה חתיכה ששים לבטל כיון שיש מקצת החתיכה ברוטב ויש בין הכל ס' מותר אבל אם נפלה טיפת חלב על הקדירה ש"ב כן הדין אם נפלה מחוץ למעלה שלא כנגד הרוטב מה שבתוך הקדירה מותר שאין בו נ"ט מן האיסור אבל הקדרה אסור וצריך לערות הרוטב מצד אחר שלא כנגד נפילת האיסור אבל אם נפלה כנגד האש אפי' שלא כנגד הרוטב מותר הכל דהאש שורפו ואם נפלה כנגד הרוטב ויש ס' ברוטב הכל מותר אפי' שלא כנגד האש ומ"מ אסור להשתמש בקדירה לכתח"י לא בשר ולא חלב ויש שוברין שולי הקדירה והמאכל נופל דרך שם ולא יעבור דרך האיסור למעלה דרך

הפה ואם נפלה טיפת חלב על כיסוי הקדירה יש לו דין קדרה כנגד הרוטב ושריא דהא חשיב בגמ' כיהה כמו ניצר והתבשיל מותר אך הכסוי רגילין ללכנו או להגעיל אם הוא של ברזל ואם הוא ש"ח אין לו תקנה עכ"ל. ובטיפה מועטת כנגד האש שרי אפי' הקדירה. כך יראה לי לפי שהאור שורפו קודם שיכנס בקדירה ואם נפלה שלא כנגד הרוטב עבדינן כדעת מרד' שמניחין הקדירה עד שתצטנן, מהר"א ז"ל ס"י כ"ה:

ס' ו ואמר עוד ר"י מפרי"ש כו'. מעשה בא לפי מהר"ם שנספך רוטב חם מקדירות בשר רותח ושוב נתיישב קדירה ש"ח חולבת לתוך אותה הרוטב על הקרקע והתירו כי אמר אפי' היה אותו רוטב בכלי והושמה קדירה ש"ח בתוכו ק"ל כ"ש אינו מבשל כש"כ הכא שנבלע רוב רוטב בקרקע עכ"ל הגהה סימן נ"ה בשערים. קדירה מלא חלב רותח שהיחה שפותה אצל האש על הכירה ומחמת הרתיחה יצא החלב למעלה מאוגני הכלי והיה נוהל ונמשך בקלות בלי הפסק דרך דופני הקדירה ע"ג הכירה עד שהגיע אצל בשר שהיה ג"כ ע"ג הכירה יראה דחשב האי קלות ככ"ד ונאסר הבשר, וע"ש בהח"ד ס"י קפ"א: **ס' ז** וכן בכל רוטב כו'. וה"ה אפי' חלב טמא שנפל לקדירה הו"י ספיקא דאוריית ולחומרא דאיסור אכילת חלב טמא מדרבנן (נ"ב צ"ל מדאורייתא) בפ"ק דבכורות מרבוי דהגמל הגמל ונהי דמשום כב"ח דאורייתא ליכא משום חלב טמא דאוריית מיהא איכא אי לא נותן בו ט"פ. וגרע מחלב טהורה דאפי' דרך שריית' הו"י דאורייתא ומה"ט גופיה הו"י ג"כ חלב טריפה ואפי' לא היתה ראויה להיות אם, שאיל"ה:

ס' יז כתב הרא"ש כו'. כתב בתשובות מהר"י מולין כשתולין בשר ליבש רגילין לעשנו על ידי קסמים טרם ישומו המאכלים דאם היה נוטף ואין בו ששים יש לדון כמעשה דרש"י ולהצריכו קליפה לכן טוב לעשנו או להשימו מן הצד ומנהג קדמונים לעשנם בחדרים המיוחדים לכך, וע"ש:

ס' יח ואם לקח כסוי כו'. כסוי מקדירה ש"ב ושמו אותם על קדירה חולבת אסור הכל ואין שייך נט"ל שהרתיחה עולה ונוגע לכם ותדיר ונעשה ב"י הוצתקה מקובץ הג"ה ס"י ל"ה. ואם כסה תבשיל ש"ב בכסוי ש"ח אי איפכא צריך ס' כנגד כל הכסוי ואפי' אם הכסוי נקוב מלמעלה ואם לקח כסוי מקדירה ש"ב שמתבשלת אצל האש וכסהו על הקדירה חולבת צוננת א"ה הכל (נ"ב צ"ל הכיסוי) אסור וגם הקדירה דכיון דרותח הואי א"א שלא בלע הקדירה חולבת מן הבשר מ"ד אטיפה רותחת שנפלה על הקדירה שבלע אעפ"י שצוננת ואם יש תבשיל בתוך הקדירה מותר כיון שהוא צונן אך צ"ל שיודע בודאי שלא נפלה הטיפה מן הכסוי לתבשיל, הגה' ס"י ט':

ס' כ אם הכסוי כו'. ומיהו צריך שאילה בההיא דט"ח עצמה שנפל על גבי קדירה אם אסר אפי' לא ראה שעלה הרתיחה פעם אחת. ומיהו אם לא ראה להדיא שעלה הרתיחות אף הכיסוי מותר לכתחילה מאחר שאין ב"י דמסתמא בספק כה"ג לא גזרו שאין ב"י אטו ב"י וגם בספק כה"ג יש להעמיד על חזקתה כדאיתא לעיל מספיקא לא מחזקינן איסורא, שאיל"ה:

שער לב ס' כו אם הוא מאוס עליו כו'. בתשובת מהר"י מולין כתב דנוהגין להשליך הסני"א דב"י והוא עשוי ככיס סתום בראשו משום מיאוס ולא משום דבר איסור עכ"ל:

ס' כז לא תשקצו כו'. והיינו מטעם דלא הו"י אלא אסמכתא דאחר שרצים קאי כדאיתא בסמ"ג:

שער לג ס' ז נגד כל המים כו'. אך תמיה לי דהא לא אמרינן כבליעת עצמה כדאי שהמאכל התערובות כבליעת עצמה כדאי לעיל וגם אין שם בשר על כל המים, שאיל"ה: **ס' ח** גזרו בו חכמים כו'. ול"ד לקדירה של איסור שנחשב ב"י על ידי חמום מים דחתם לאו טעמא משום שיהיו המים מעוררים טעם ראשון כלל אלא מטעם המים

שמותי בהן יורה דעה סימן פז הלכות בשר בחלב מורי זהב

פז (סעיף א) שאינו אסור מן התורה אלא דרך בישוף בו, א לומר אצל לא ע"י כעט ומלמדה שלמו דקן משול:

ב כל בשר בחלב בו מותר בהנאה. טור ואיסור והימך האמון כלל ל' דין ה' וכן דעת סוממר בסעיף ג' דבשר טוף בחלב שלמו אסור חלילה אלא מדרבנן מותר בהנאה אף מדרבנן כמו שפסקו בחלילה

פ"ט מהלכות מחלוקת אסורות דין ד' להלכה וכן יאמר דבריו צניעות המטה פניה (משה ו) וכן פירש הדג המגיד דעמו וכן

הבן מהרש"ל פרק כל הבשר סימן

ק' וסאך אמרונים דעם הרמב"ם

ולא כמ"ס רי"ם (סעיף ט) לדעת

הרמב"ם דבשר טוף בחלב אסור

בהנאה מדרבנן כמו שפסקו בחלילה

מדרבנן (ומה שכתב ה' ב) ודוק

לומר להאי בשל לחלוף הוא כו'

כבר הטעמי עליו בספרי ע"ש (ט)

וכ"כ המדפיס פרק אין מעמידין

והגהת אשר"י פרק גמול דע"ז (מי

ט) אמר ז"ל וז"ל (אף ע"י מי רפו)

דע"י כעט או ע"י מלמדה מותר בהנאה

וכ"כ המדפיס לקמן סוף סימן

ל"א (ס"ח) והוא מרבי האגור (מי

אלף רה) שהגם צ"י ע"ס

(קמ"ז: ד"ה כחם האגור) מהרש"ל

ע"ס חלק על זה ואין דבריו מוכרחים:

הלכות בשר בחלב

סימן פז

באזה בשר נוהג דין בשר בחלב והיאך

נקרא בשול. ובו י"א סעיפים:

א א כתוב בתורה לא תבשל גדי

בחלב אמו שלש פעמים ב אחד

לאיסור בישול ואחד (ט) לאיסור אכילה ואחד (ט) לאיסור הנאה

והוציא אכילה בלשון בישול לומר (א) ואן שאינו אסור מן התורה

(ב) וכן (ג) אלא (ג) דרך (א) בישול וכן אבל ד מדרבנן אסור בכל ענין.

(ב) וכן (ג) כשר בחלב (א) שלמו אסור מן התורה (ג) מותר (ב) (ה) בהנאה

(טור ואמון כלל ט):

באר הגולה

פז א בישול מולן דף

קמ"ז:

ג טור והכשר"ל מורה

במה:

גליון פורש"א

פז א כתב בתשובות

צמה צדק סימן

ג"א אג במקום

דביעריב מוה"ר

מקום אם הורב אסר לו

לעשות כן מחללה ולא

שמע דעשה לא מקרי

דעבדו:

ב אחד לאיסור

בישול. ובשר שנתבשל

לחוריה וגם חלב מבושל

אסור אח"כ לבשלם יחד

ולא אמרינן ביה אין.

בישול אחר בישול דבול

רק בשבת ומיהו בכבר

נתבשל יחד ורוצה

לבשלם שנית דייק סימן

ק"ה במשכבות ס"ק ב'

ד"ה עוד למדתי דברי

רמ"ם בע"ז:

ג אלא דרך בישול.

ובלי להפיר חרש היה מן

התורה וכן טעון

המחמת יעקב סוכר

דהוי דרבנן ועריו מבלי

ראשון הוי ספק מן

התורה וחס לחון צונן

אדמיקי כי הוי דרבנן

ובן כלי שני עיין פרי

מגנין בפניחה ד"ה עוד

הנהו ויהי ויהי ויהי

גנע דבשר חם שנגע

לבגיה חמה בלא רוטב

אין דרך בישול ואסור

רק מדרבנן וזה בלא אי

שייר חרובת גבר עיין

ה"רן שבת ע"ה כ"א

ה"רן נוחן אדם לחון

כ"ז:

ד מדרבנן אסור בכל

ענין. עיין בספר ב"ק

הבית נבטי ריש סימן

ק"ה:

ה ודוחק דאמר דהוא

דבש"ל. עיין לקמן ס"ק

ד' וס"ק י"א:

ו אמרי בינה

פז א בלומר כו'.

דקשה ליה לרבינו

הש"ך ד"ל מלת דין

דזהו ליה למפר שאין

אסור אלא בבישול ע"כ

כתב הש"ך בלומר כו'.

ר"ל דבבית דין בא

למעט כחש ולמלחה

שאינו דרך בישול כלל

אבל גלי וחס לחון חם

או צונן לחון חם והוי

דרך בישול אסור מן

התורה ועיין בפרי"א:

א דוחק דאמר דהוא

דבש"ל דאכילת הוא

כו'. ר"ל ודבחי ורצה

ביאור הג"ר

פז (א) שאינו כו'. שם ק"ח עמוד א' ועיין רש"י שם ק"ד עמוד

בי"ד"ה מתקין כו' ובל שער יד האור הוא דרך בישול כמיש

שם גזירה שמה יעלה ולא קאמר דין לאפוקי כבדש כמו שכתוב לקמן

סוף סימן צ"א ובמ"ש בפרק ג' דפסחים (מ"ד ב) ופוק ר' דבורי:

[ב] אצל מדרבנן כו'. רש"י בפסחים שם ובמ"ש במתניתין ודחולין

קט"ז עמוד א' המעמיד בעור כו' ועיין תוספות דפרק ב' דעבודה זרה

ה"רד"ש ר"ע"ה

פז (א) אלא דרך בישול. [ואולי עיין פרי מג"ש למדני הר"ן

בסוגיא דעטם מלג דכח דצאמך כד קליפס לא אמרינן דמטיה

עלמה עשיתי נגלה דהא דאמרו מ"ל חמיש ענמה עשיתי נגלה היינו

מטום למה דבשר בחלב כדי קליפס לא משתת בבשר בחלב.

והא משתת לה עטמה מלג שנגלה על ג' דאמך כדי קליפס. אלא

על דבשר דמטיה ליה להר"ן ולג' לא הוה שר בחלב דאורייתא, דדוקא

דרך בישול הוא דאסור ולא כלל, והמטה הוה דאורייתא משתת ב"ה

וצפרי חרש ממקו ולג' וכן עריו צונן לחון חם הוה דאורייתא ועיין

ע"ס על ענמה פרק ג"ה (סימן מ"ה) דבשר דבשר חם שנגע בגביה

מטה אינא למימר דאסור רק מדרבנן עי"ש (ב"ה) בהגהת (ש"ד)

[וא"י] עמקם הספר (כלל ל' סימן ד') דמטיה ענמה ענמה בחלב אסור

בשלה דער כלן הוה אסור כעט מדרבנן ועמה עוצר על אסור בישול

דאורייתא כע"ל משמע דלם בהנאה בחלב מותר לחון ולבשלה ועיין

בסמ"ג נמשכות וכן (סימן ק"ה ב' (סופ"ט) ט' וכן כתב

המרדכי פרק אין מפנידיו. עי"ש שפיר ליה מלג דאורייתא

מפני מה אסור בהנאה מטיה ענמה ענמה ענמה ענמה ענמה

ולמלא אינו אסור גם כן בהנאה משום שר בחלב אלא על דבשר כיון

דהוי דין כעט דרבנן אינו אסור בהנאה. וקשה ל' הא בלמה

קשה למלא נקט העט דענמיה ענמה ענמה ענמה ענמה ענמה

באר ה"ה

פז (א) בישול. בלומר אכל לא ע"י כבוש ומליחה שאינו דרך

בישול. [ובלי בכלל בישול וצונן לחון חם אף דרך בישול

וכן עריו מבשל לפחות כדי קליפה ומעוין הוה בבישול ומבושל

בהמי טבריא לא אסור מן התורה. פרי חדש (ס"ט): (ב) בהנאה.

אך מדרבנן ומותרין חולק ופוסק דאסור בהנאה והשיי עליה הש"ך

וכתב שאין דבריו מוכרחים גם ה"י"א כתב ואנו אין לנו אלא דברי

פתיח השו"ב

ה' בב"ח סימן פז ס"ק ב-ג ע"פ פרי הגר צה

שפתי דעת

כשבת אין מדליקין בחנוכה, ושם במתני' לא הוזכר איסורי הגאה וא"כ ר"ה לא איירי מזה כלל ושפיר הקשר החוסי' מני' לבוא דס"ל לר"ה מותר להשתמש לאורה. עתה בהערתקה שלישית ראיתי באליהו זוטא או"ח סי' תרע"ג אות ב' תמה עליהם (על שער אפרים והגאון מהר"ג ממיץ) שדנו לענין הדלקת נרות מבכ"ח לחנוכה מכה איסור הגאה, ולא הרגישו דלהדליק. גר חנוכה מנרות בב"ח אסור משום דעובר על בישולו דמבשל בב"ח, יע"ש שכתב דאף שכבר נחבשל הבכ"ח ועי"ז נעשה נרות מ"מ אסור להדליק לנו חנוכה משום מבשל בב"ח דיש בישול אחר בישול כמבואר כסי' שוי"ח דלח שנצטנן יש בישול אחר בישול משום מבשל החמאה דינו כלה שנצטנן דע"י האש נמחה ונעשה לח ויש בישול אחר בישול עכ"ל. הנה מ"ש כמבואר כשי"ח, לענ"ד אף בכשר יבש או רותח לח דלא שייך בישול אחר בישול בשבת אפי' הכי בכשר כחלב בישול היה (נה) ובמקום אחר כתבנו, ולהליץ בעד שער אפרים שלא אסר להדליק משום מבשל בב"ח יש ליישב קצת דס"ל טיגון לאו בישול הוא (וכי"ח א"כ למה כחול אסור להדליק הא טיגון היה בב"ח דרבנן ושרי בהנאה). ואסור בהנאה מדרבנן דס"ל כדעת מהרש"ל דבב"ח דרבנן אסור בהנאה ע"כ כחול אסור להדליק דאסור בהנאה ובחנוכה שרי דמצות לאו ליהנות ניתנו, ומשום מבשל בב"ח ליכא דחמאה היה טיגון ולא הוה ככלל בישול יע"ש (0):

ג אבל. עיין ש"ך, ותוכן דבריו דהמחבר יפה עשה ששינה מלשון הטור וכתב דבהמה טמאה אין בו איסור בכ"ח אפי' מדרבנן ולא אמרינן בהם חעני"ג היכא דבישל בשר טמאה כחלב טהורה, וגם לא אמרינן בהם דין דחתיכה הראויה להחכד כגון בישול חלב טמאה עם בשר טהורה אין על בשר זה דין דחזר"ל, כיון דאין איסור מתמת עצמו ולא דמי לבכ"ח, בשגם דחתיכה הראויה להתכבד דלא בטיל לא הוה רק מדרבנן ע"כ אין להתמיר כחלב טמאה, גם לענין נעשה נבילה יראה לומר כן דלא אמרינן דין בב"ח בטמאה לגבי חעני"ג, ואע"פ דלגבי חעני"ג ליכא צירוף סברא הנ"ל דלא הוה רק מדרבנן. דהא חעני"ג בבכ"ח הוה מן החורה, מ"מ ס"ל להש"ך דליכא דין בב"ח בטמאה אף לענין חעני"ג, ומ"ש שכן משמע מרש"י

סביב לפרי

לכא' למוטש ששחמט לאורה דהא סהרות אסורין נהגה, לצענין אי יש בישול אחר בישול בחלב בחלב ועי"ז מי' הפמ"ג דר"ה לא קלי' אלא אפמילות ושמיים (נה) מנובל כלן דעברי הפמ"ג דס"ל דיש בישול אחר המוכרין במתני' עכ"ל.

אך לפני פירושנו למה הצ"ה הפמ"ג קושי' הסוסי' למייל דס"ל לר"ה מותר להשתמש לאורה דלוי' לו שייכות לכלן, ועוד דמה שכתב דנרות איסורי הגאה שרי להדליק למנוכה ולא מיישקן שישחמט לאורה משום דאסורין נהגה, קשה דהא גם שמיים ופמילות שאין מדליקין בשבת אסור להשתמש לאורן דמיישקן שמה יטה, ואעפ"כ אמרי' בגמי דכיון דגר מנוכה מותר להשתמש לאורה מיישקן שישחמט לאור שמיים ופמילות שאין מדליקין בשבת, והי"ה נרות איסורי הגאה מיישקן שישחמט לאורם כמו שאר נרות מנוכה, ע"כ נראה כמו שפירשמי בפנים, וכ"כ המשמרת שלום דהפמ"ג רוצה ליישב קושיית הסוסי' ולהוכיח מנרות אסורי הגאה דס"ל לר"ה מותר להשתמש לאור נרות שמה ישחמט לאור נרות איסורי הגאה, וכן מיישקן שמה ישחמט לאור נרות

יש בישול אחר בישול בב"ח.

סביב לפרי

יחד אמרינן יש ביטול אחר ביטול, אבל היכא דמבטלו יחד כדוגמת השער אפרים י"ל דאין ביטול אחר ביטול אפ"י צב"י"ת.

אמנם יש להטיר דאפ"י לדעת הפמ"ג צב"י ק"י"ה וצא"י"ת דס"ל דאם נתבטל צב"י"ת יחד ליכא איסור ביטול לבטל פעם צ"י, ראה דו"ק רק כשבטל בשר בחלב ואח"כ מבטל הבשר צפ"י עצמו, אמרינן אף דיש גליעת חלב בחוץ הבשר וכשמבטל הבשר הרי מבטל צב"י"ת, מ"מ כיון דליכא כאן גליעה ופליטה חדשה אמרינן דאין ביטול אחר ביטול צב"י"ת, אבל אם ניטל בשר עם חלב ואח"כ מבטל עוד הפעם בשר זה עם חלב זה, אמרינן דיש ביטול אחר ביטול כיון דעבשו"י יש עוד הפעם גליעה ופליטה דאפשר שלא היה מקודם, דהרי עבשו"י נכנס עוד מחלב זה לחוץ הבשר וכן נפלט פעם מן הבשר אל החלב והוא כביטול חדש, ולא מיבעיא אם נחקרה החלב ודל"י דיש ביטול אחר ביטול דל"י שאלטנן יש ביטול אחר ביטול אפ"י בשבת, אלא אפ"י אם החלב חס עדיין מ"מ אסור לבטל עוד הפעם מטעם שכתבנו, וטוב ראיתי ד"י"ל שיה א"י דהרי אם החלב עדיין חס כגון שביטל צב"י"ת יחד והסירם מעל האש ועדיין ה"ס"י"צ א"י"כ בלא"ה עדיין יש פליטה ובליעה כמו כשמבטל וא"י"כ כשמחזירם על האש לא עשה שום ביטול חדש וא"י"כ א"י"ו עובר על איסור ביטול צב"י"ת, וי"ע צ"ה.

ואחרי העיון מלאמי נ"ד אפרים (סוף ס"י פ"ו, ק"י"ו הל' צב"י"ת ס"ק ג') שכתב ח"י ויראה ל"י אם כבר נתבטל כל א' צפ"י עצמו וטוב חזר ועירבן יחד כמו שכן מרומחין מכלי ראשון, הרי זה דרך ביטול ועובר עליו (זה כמ"י"ש הפמ"ג צב"י"ה וצא"י"ת ה"י"ל), וכן אם נתבטל צב"י"ת יחד והצטנן והסוּוּרו לאש עד שהרתים הרי זה עובר על איסור ביטול וכו' עכ"ל, הרי דכתב דצמבטל יחד דווקא אם נטמן וסור וניטלו מ"י"ב, אבל אם לא נטמן וסור וניטלו על האש ליכא איסור מבטל צב"י"ת מטעם שכתבנו דאין כאן פעולה חדשה דבלא"ה מפליט ומבליע מדין ביטול אפ"י כשא"י"ו על האש, ואע"פ דבשר שור גרין הרבה ביטול דווקא על האש, מ"מ כיון דבשר נתבטל הבשר ה"ל כשאר דברים דמתבטל בכלי ראשון אפ"י א"י"ו על האש.

אמנם כבר הציאו האחרונים דברי פ"י רע"ו גרסום בתיב' חולין (דף ק"י"ת צ"י צב"י"ת וילגל). בפלוגתא דר"ב ור"י בתיב' ז"ת בשר וחמ"י ז"ת חלב שבטל זה עם זה, ר"ב אמר לוקח על אכילתו וחמ"י לוקח על בטולו, ול"י לוקח אף על ביטולו, ופר"ך לר"ב ממה נפשך אם לוקח על אכילתו למה א"י"ו לוקח על ביטולו, ומש"י בזה מורה גדולה ופירש"י

אמנם דע דהפמ"ג צב"י"ת (ס"י ק"י"ה ס"ק ג' ד"י"ה ע"ד למדתי) כתב דאף דגבי צב"י"ת אמרי"י יש ביטול אחר ביטול היינו רק צא"י"ת שביטל הבשר לחוד והחלב לחוד ואח"כ ביטלם יחד ח"י"ב, אבל בשר שביטלו בחלב, מותר לחזור ולבטל הבשר אף כשמבטל עם הגליעת חלב שבו, מ"מ כיון שאין כאן פליטה ובליעה חדשה אמרי"י אין ביטול אחר ביטול, וד"י"ק לה מ"מ"ש בהגהות שערי דורא דבשר שהיה כבוש מעל"י"ע בחלב אסור לבטל אוח"י בשר אחר"כ דעובר על איסור ביטול צב"י"ת, משמע הא חמיכה שביטלה בחלב מותר לבטל אוח"י בשר אחר"כ וס"י"ס ג"ע, עכ"י"ש הק"י רואה כאן דס"ל דאף אם כבר נתבטלו הבשר והחלב יחד, מ"מ אסור לבטל אחר"כ דהא החמאה שביטלה בקדירה של בשר ועשו ממנה גרוח, ס"ל להפמ"ג דאסור לבטל אחר"כ.

הרי ש"י כחוב"ס קוראים זה א"ח זה מ"מ"ש הפמ"ג כאן למ"י"ש צב"י"ת ק"י"ה, ובה הכמות השלישי מ"י"ש הפמ"ג צא"י"ת באל"ל אגדה"ס (ס"י מרע"ג סוף ס"ק א') וירע"ו דהעיקר כמ"י"ש צב"י"ת ק"י"ה, שכתב שם ח"י"ל הא דכתבנו צפ"י"ת לוי"ד דצ"י"ת יש ביטול אחר ביטול בין גלג בין ביטול, היינו בכל א' (מתבטל) לבדו, ולעברנו יחד בנתון טעם על ידי הביטול (אסור), משא"כ כשכבר מושגלים ומעורבים יחד בנתון טעם ולנתון, י"ל דחו א"י"ו עובר בביטולו אחר"כ, כי הא' דברות שנתעו מחמאה עם חלב או מחמאה שמתבטלה בקדירה בשר צ"י"ת עכ"ל, הרי דברים מבוררים דמתבטלו כבר יחד לא אמרינן יש ביטול אחר ביטול אפ"י צב"י"ת, והזכיר למשל מחאה שמתבטלה בקדירה בשר צ"י"ת דמותר לבטל אחר"כ וה"י"ו מעשה דהשע"ר אפרים, וא"י"כ מיושב קוש"י האליהו ז"ל וט"א למה לא כתב השע"ר אפרים דיש איסור להדליק הגרוח משום מבטל צב"י"ת, דהא ליכא איסור ביטול, וזה דלא כמ"י"ש הפמ"ג כאן דיש איסור להדליק הגרוח משום מבטל צב"י"ת. L

ועי"ן צב"י"ת שבות ישק"ב (חלק א' ס"י ל"י"ה) שהחזיק נ"ד ג"סו הא"י שרקשה על השע"ר אפרים על שלא הרגי"ש דיש איסור להדליק הגרוח העשויים מחמאה שמתבטלה בקדירה של בשר מטעם מבטל צב"י"ת, והזכיר דיש ביטול אחר ביטול צב"י"ת מהא דמבואר במתבר (ס"י צ"ד סעיף ג') במוזב ק"ף מולגת צ"י"ת במוך קדירה של בשר וליכא ס"י הכל אסור בהגה"ה, ואע"פ דהבלוע שבכ"ף כבר נתבטל וכן הבשר שבקדירה כבר מבוטל מ"מ אמרינן יש ביטול אחר ביטול ע"י"ש, ויפה העיר במשמרת שלום כאן דלפי דברי הפמ"ג צב"י"ת ק"י"ה וצא"י"ת, יש לדמות ראיו"ת, דהא רק כשמבטל החלב והבשר כל א' צפ"י עצמו ואח"כ נתבטלו

סימן לה

בישול אחר בישול בבשר בחלב

האליה זוטא תרע"ג למה לא כתב לאסור להדליק את הנר משום בישול בשר בחלב. והסכימו עם הא"ז בשו"ת שבות יעקב סי' ל"ח, ובשו"ת חת"ס יו"ד צ"ב נוצ"ע דזה סותר למש"כ החת"ס בסי' פ"ב שהזכרנו לעיל. וכ"כ היד אפרים ס"ס פ"ז אות ג' דבב"ח שנצטננו יש איסור לבשלם שנית.

והנה הרמ"א בסעיף ו' כתב בזה"ל "ו"א דאסור לתת האש תחת קדירה של עכו"ם לפי שהם מבשלים בהם פעמים חלב פעמים בשר, והמחתה תחת קדירה שלהם כא לידי בישול בשר בחלב וכר'. ובדיעבד אין לחוש לכל זה, ואף לכתחילה אין בזה אלא חומרות בעלמא והמיקל לא הפסיד" עכ"ל. וכתב הש"ך בסקי"ח דגם אם מבשל העכו"ם שאר דברים (שאינן בשר או חלב) אסור לתת דזיל בתר טעמא, מיהו אין בזה אלא חומרא בעלמא ואין העולם נוהרין בזה, עכת"ד. והיה ניתן לומר בד' הש"ך דלכך הוא רק חומרא בעלמא כיון דהב"ח כבר מעורבים ואינו גורם שום עירוב מתודש ע"י החיתוי. אולם הפלתי סקי"ג ביאר דהיינו משום דאין איסור בישול בבליעות אלא רק בבעין, ומשמע מדבריו דאם היו בעין היה בזה בישול אחר בישול הגם שכבר נתערבו ונתבשלו קודם. והו"ד הפלתי בפמ"ג שפ"ד סקי"ח נוצ"ע בסתירת דברי הפמ"ג עם הנזכר בשמו לעיל. אמנם אין ביאור הכו"פ מוכרח בד' הש"ך, ובר מן דין היד יהודה סקי"ד דייק מדברי המרדכי והתור"ח דהאיסור הוא רק כשהגוי מבשל עתה בשר או חלב,

פ"ז ס"א: "והוציא אכילה בלשון בישול לומר שאינו אסור מן התורה אלא דרך בישול".

א. בהגהות רעק"א כאן ובפמ"ג שפ"ד ק"ה סק"ב דייק מהגש"ד דכב"ח שנתבשלו שוב אין איסור לבשלם שנית. ובשו"ת הר צבי יו"ד ע"ט הביא שכן מפורש בפ"י רבינו גרשום לחולין ק"ח ע"ב. וכ"כ הרבה אחרונים, עיין פמ"ג א"ח תרע"ג א"א סק"א, שו"ת חת"ס יו"ד פ"ב, יד יהודה פ"ז טוסק"א, דברי מלכאל ח"ב מ"ד, ועוד.

וביאור דבריהם, דהנה גבי שבת מצינו דיש בישול אחר בישול בלח, אמנם נראה דאיסור בישול בשר בחלב שונה מאיסור בישול בשבת ביסוד דינם, דאיסור בישול בשבת מהותו "תיקון המאכל לאכילה", ולכן דבר יבש שנתבשל פעם אחת תו אין בו משום בישול, אבל דבר לח שנצטנן כיון שמשביח בחימומו יש בו בישול. אמנם איסור בישול בב"ח מהותו "ערבוב הבשר עם החלב ע"י בישול", ולכן גם אם הבשר והחלב נתבשלו קודם לכן כ"א בפ"ע יש איסור לבשלם יחד, אבל אחר שנתבשלו יחד אין איסור לבשלם שנית גם בלח שנצטנן, דכבר נתערבו ע"י בישול.

ב. אולם יש אחרונים דס"ל דגם בב"ח שנתבשלו יחד יש איסור לבשלם שנית. דהנה בשו"ת שער אפרים סי' ל"ח דן על חמאה שנתבשלה בקדירה בשו"ת ב"י אי שרי להדליק בה נר חנוכה, ותמה עליו

שנתבשלו בקדרה עם בשר ואפילו עם קליפתן אסור לאכלן בכוחה, שקליפת הביצים בכירור מנוקבת היא, וכשאדם מבשלה בתוך יורה של צבעים תמצא הביצה עצמה צבועה מאותו צבע, ועל כן אסרו בגמרא ביצת אפרוח והתירו ביצה אסורה, שזו פולטת ציר של אפרוח, וזו אינה פולטת אלא זיעה בעלמא עכ"ל. משמע מדבריו דכל מה שנמצא במי הבישול נבלע לתוך הביצה וכעין שכתב בסי' מ"ו הג"ל "שאין הקליפה מעכבת מבלוע", ומה שמוהרת פליטת ביצה אסורה היינו משום דאינה פולטת איסור לתוך המים.

אמנם בירושלמי שהוא מקור דברי הראשונים לאסור בקלופה משמע כפרישה, דז"ל בפ"י מתרומות "הדא דחימר והוא שלקן בקליפתן שלוקות בשלוקות, אבל שלקן ביצים קלופות בשאינן קלופות, או שאינן קלופות בקלופות, שלוקות בשאינן שלוקות צריכין שיעור אחר", משמע דבין אם של איסור קלופות ובין אם של היתר קלופות הרי הן אוסרות, ומכח זה פסק הפר"ח בסקי"ב כפרישה, וצ"ע איך יפרנסו הרמב"ן והרשב"א הג"ל את הירושלמי, ואולי לזה כיוון הרמב"ן במש"כ על דברי הירושלמי "ואינו מתברר עלי כהוגן". ולדינא כתב הפמ"ג משב"ז סקי" דבטמאה לא קלופה בהפ"מ אינו אומר לא היתר ולא איסור. ובזב"צ אות כ"ו כתב דמאחר והרשב"א בתשובותיו התיר פשוט דיש לסמוך עליו בהפ"מ. ובדברינו נתבאר דכן הוא להדיא ברמב"ן, וא"כ ודאי דיש להקל בהפ"מ.

הקליפה מעכבת מבלוע עכ"ל. ובחילוק בין אם שתיהן בקליפתן לבין אם רק המותרת בקליפתה כתב הפרישה (הזכירו הש"ך סקט"ו) דתרו"י לא אמרינן שהטעם יצא מקליפה ויכנס לתוך קליפה, אבל דרך קליפה אחת הטעם כן יכול לעבור. ולדבריו כשהטמאה בקליפתה והמותרת קלופה הרי היא נאסרת, דרך קליפה אחת יש כאן. אמנם הט"ז סק"ט וסק"י כתב דכשהטמאה בקליפתה אין כת האור שולט להוציא את גוף האיסור ממנה, משא"כ כשהיא קלופה דאז האור שולט בה, והוה כמו ביצת אפרוח שאוסרת גם ביצה בקליפתה. ולדבריו כשהטמאה בקליפתה והמותרת קלופה אין היא נאסרת, דאין האור מוציא את האיסור מתוך הקליפה.

ומצאתי ברמב"ן הנדמ"ח לחולין דף צ"ז מפורש להדיא כט"ז, דז"ל שם "הא דאמרי אינש כמיא דביעי בעלמא, בביעי בקליפתן אומרים כן. שאינן פולטין שום שומן בעולם. ומיהו כיון שנעשה בה אפרוח, קליפתן רכה ויוצאה ממנה טעם האפרוח ונבלע באחרות אע"פ שאינן קלופות, שהביצים בקליפתן מיבלע בליעי, מיפלט לא פליטי" עכ"ל. הרי להדיא דהקליפה רק מעכבת לצאת אך לא מעכבת מבלוע, והט"ז אסברה לן דכח האש שולט במה שמחוץ לקליפה ויכול להבליעו לתוך הקליפה, אך אינו שולט במה שבתוך הקליפה. והא דשולט בביצת אפרוח ומפליט מתוכה היינו משום שקליפתה רכה כמו שביאר הרמב"ן.

גם בשו"ת הרשב"א יש משמעות כט"ז, דכתב בסי' תקט"ז בזה"ל "אכל ביצים

דמרגרינה שכיחה היום כמו חמאה, ולא דמי לחלב שקדים שהקפידו עליו חכמים, דסתמא דמילתא חלב אינו עשוי משקדים. ולפ"ז נראה דיש להתייר אכילת נקניק פרווה עם גבינה כיון שנקניק פרווה שכיח כיום כמו נקניק בשרי. אמנם נראה דכל זה בכגון מרגרינה או נקניק פרווה ששכיח כמו בשרי, אבל חלב פרווה כיון דאינו שכיח כמו חלב חלבי שייך בו מראית עין דומיא דחלב שקדים ועל כן אין לשתותו עם בשר. אמנם אם אינו שותהו עם בשר [ועכ"פ אם שותהו בסוף הסעודה לאחר שגמר לאכול את הבשר וסלקוהו מהשולחן, עיין בדי השולחן סקמ"ב] כתב הכנה"ג (הו"ד בקוצר ביד אפרים) דאין בזה משום מ"ע.

סימן לו

העמדת שומר להעלאת בשר וחלב על השולחן

אפשר. ומטעם זה לא מהני להניח שומר כשיש בשר וגבינה על שולחן אחד כיון ששמירה זאת צריכה להיות תדירית בלי הפסק, והא לא אפשר, עכת"ד. הרי דסברת גן המלך היא דשומר מהני רק לחשש מקרי ולא כשצריכים שמירה תדירית, והנה דברי גן המלך הובאו בכה"ח סק"ב ובדרכי"ח סק"ו בלא חולק, אמנם לכאורה יש חולקים ע"ז וכפי שיבואר.

ב. כתב הט"ז או"ח תרע"ג סק"ד דלא יתכן שיש מי שמתיר ללמוד בקבע ליד נר חנוכה, דא"כ אין התירו בשבת חנוכה להדליק בשמנים שאין נמשכים אחר הפתילה, ניהוש שמא יטה בזמן הלימוד.

עוף היה שכיח כמו בשר בקר, והתליה להיתר שווה לתליה לאיסור. ומה שלדידן חיישינן למראית עין בכישול עוף בחלב הגם שהתליה בהיתר שווה לתליה באיסור, צ"ל דבכדי שלא יהיה מראית עין לא די במה שהתליה בהיתר ובאיסור שווין, אלא בעינן שתהא רגילות להיתר, דכשאין רגילות להיתר (הגם שלאיסור ג"כ אין רגילות) יתכן שהרואה יעלה על דעתו רק את צד האיסור. וכיון שאין רגילות כלל לבשל עוף בחלב חיישינן. שהרואה יתלה באיסור ולא בהיתר.

וכ"כ בשו"ת חשב האפור ח"א סי' כ' להתיר אכילת בשר עם מרגרינה,

בב"ח שנתבשרו יחד, צ"ל דס"ל דאיסור בישול בב"ח מהותו "מעשה בישול בוח" של הגברא", ולא גרימת שינוי בחפצא של הבר"ח בערכובם ע"י הבישול.

אבל על בליעות דבכ"ח אין קפידא כלל [ועיין בדברינו לקמן סי' קס"ז אות א].

ובביאור סברת האוסרים לבשל שנית

סימן לו

מראית עין באכילת נקניק פרווה עם גבינה

דברי הרמ"א נכונים וכבר נתפשט המנהג כן" ובכל זאת הצריך הרמ"א הכירא מפני מ"ע [והפלתו שם אכן כתב ע"פ דברי הנ"ל להקל גם בחלב שקדים כיון ששכיח] אבל הרמ"א לא ס"ל כן. ועפ"ז כתב בבדה"ש שם להתמיר לא למרוח מרגרינה פרווה ע"ג בשר מחשש מ"ע. אלא דאכתי קשה מ"ש חלב שקדים שהחמיר הרמ"א מבשר עוף בחלב שהקילו במקומו של ר' יוסי הגלילי.

והנראה בזה דרך היכא דהתליה להיתר רחוקה קצת חששו למראית עין, ולא היכא דהתליה להיתר קרובה כמו התליה לאיסור דבזה לא חיישינן שיתלו באיסור. ועל כן חלב שקדים כיון שגם במקומות שנהגו לשתותו מ"מ בודאי אינו שכיח ומצוי כמו חלב בהמה [וכדמוכח גם מדברי הרש"ל שהביא הש"ך סק"ו שנהגו לאכול בפורים תרנגולת בחלב שקדים, אבל לא היה זה מאכל של יום יום] שייך בו מראית עין ואסור לשתותו עם בשר, דהרואה "סתם חלב" תולה שהוא חלב בהמה ולא חלב שקדים. אמנם במקומו של ר' יוסי הגלילי לא היה מקום לחשוש למראית עין באכילת עוף בחלב, כיון דבשר

פ"ז סי' בהניה: "ונהגו לעשות חלב משקדים ומניחים בה בשר עוף הואיל ואינו רק מדרבנן, אבל כשר בהמה יש להניח אצל החלב שקדים משום מראית העין".

כתב הט"ז סק"ה דבבישול בשר עוף בחלב איכא משום מראית עין, דודאי מצינו לפעמים שנחתך בענין דלא מינכר בין בשר עוף לבשר בהמה. והקשה הפלתי סק"ח אין היו אוכלין במקומו של ר' יוסי הגלילי בשר עוף בחלב, ולא חששו למראית עין שיסברו שזה בשר בהמה בחלב. ותירץ דדווקא גבי דם דגים דאין זה שכיח לכנוס בכלי חיישינן שהרואה יתלה בדם בהמה ועוף ולא בדם דגים, וכן גבי חלב אשה שלא שכיח שיכנוס כ"כ הרבה חלב אשה בכדי לבשל בו חיישינן שהרואה יתלה בחלב בהמה, משא"כ במקומו של ר"י הגלילי שכיח היה בשר עוף כמו בשר בהמה ומהיכי תיתי שיהשדוהו שעושה איסור, עכת"ד.

ובס' בדי השולחן פ"ז סי' ג' בביאורים ד"ה שקדים, הקשה על הפלתי מהא דאסור הרמ"א לבשל בשר בחלב שקדים אף דהיה דבר נפוץ כדכתב הרמ"א "ונהגו לעשות חלב משקדים", וכדכתב הט"ז "ואף כי

ביאורים

אוסר החלב המקטג שנשאר בגומות כמעט כמו שאר איסורין שאוסרין כמעט
וחוה ג"כ כוונת הרשב"א שכתב דחיישנין שמא לא פלט כל חלב בקדרה
האשונה פירוש ושכר בקדרה השניה יכול החלב שבגומות לאסור כמעט כיון
שכר נעשה בכלה וכוונתו דהש"ס מה שאין כן אם היינו אומרים דכל החלב
נבלט ויקדרה האשונה ע"כ היינו צ"ל דגוף בשר החל שיהיה דבונן דחתיכת
כמה רחוקה רחוקה ונסתמך ונסתמך ונסתמך ונסתמך
כיון דחתיכת נעשה בכלה נלתיב נעשה בש"ס לבד מכלל וכוונתו לא שייך הכא
הש"ס דליכא לא פלט כל חלב וכ"כ וכ"כ וכוונתו לא שייך הכא
הש"ס דליכא לא פלט כל חלב וכ"כ וכ"כ וכוונתו לא שייך הכא
הש"ס דליכא לא פלט כל חלב וכ"כ וכ"כ וכוונתו לא שייך הכא
הש"ס דליכא לא פלט כל חלב וכ"כ וכ"כ וכוונתו לא שייך הכא

ב

דמסוגיא דסתהדרין מפורש כן בהודיא:
של אכילה לא חשיב הנאה נראה כוונתו דלא אמרינן באיסור

ג

שחיה נפיה נעשה בכלה שיהיה הנוף החתיכה אסור בתנאה [ב] (6) כיסור
שחיה רק איסור דבונה דמאי לסתם יינם דמבואר לקמן כסימן קל"ד דחזין

ד

החשיבין להשתין ומי"ש רביון שאינו אסור חלב. מדוברין לא חשיב איסור
מגופו אי"כ לכאורה הו"ן כן גם לענין חתיכה הוראה להחבר בדבין ג"כ

ה

איסור מגופו ומי"ש הש"ך בסימן ק"א סי"ג ו' גבי קליפה דאם הוא החתיכה
הראויה להחבר לא כמלה (ג) על כרחו מיידי בגאסיה ע"י עירוי דמבשל

ו

כדי קליפה מאורניתא:
צ (סעיף א) (א) וכן כ"ר. עיין פ"ב כ"ר. עיין פ"ב כ"ר. עיין פ"ב כ"ר.

ז

הראשונה דאם כן למה הוצרך בש"ס לומר כיון דאמר ר' יצחק וכו"ל עצמו
אסור בחתיכת נבלה שיהיה רבנן הא יש טעם לאסור בשניה כמו בראשונה

ח

וכו' ונראה דהרשב"א סבירא ליה כדחזין האחרון שכתבו התוספות חולין דף
צ"ז ע"ב ד"ה אלא מעתה דאף דבקריה ראוונה לא יצא כל החלב מכל מקום

ט

הראשונה ועל כרחו צריך לומר לדבניהם דבכח ציצית גוף החלב בענין ובל
זמן שלא יצא גוף החלב אף טעמו אינו אסור כיון שגוף החלב מכל מקום

י

כיון שלא פירש כמי"ש רש"י ז"ל בחולין דף ק"ט ע"ב ד"ה אמר רב' וטעם אינו
חזרו מהיעקר וכן מוכח מהא דבני החם בכולה משערין או בבא דפיסק מניה

יא

משערין ולא בעי כן בכל האיסורין ואדרבה ק"ל"ל בכל האיסורין דאמילין הסי
האיסור שלם אסור וכאן כבול בעי לה וע"ש בתוספות ד"ה אלא מעתה דאם

יב

היינו משערין במאי דנפי"ק מיניה אי"צ לשרע רק נטר החלב שיצא ולא נגד החלב
הנשאר בחוכו כמכתיב שם דאם משערין במאי דנפי"ק מיניה אחי שפיר דאסור

יג

קדרה אחרת משום דלא נפי"ק כוליה ויקדרה הוראוונה אינו אסור לפי כוליה דאסור
שחולק שטעם לפי כולה אלא על כרחו ציצית גוף החלב בענין שיאסור הבשר

יד

משום בשר בחלב ועל זה משני הש"ס כיון דאמר ר' יצחק וכו"ל עצמו אסור
שייחה רבנן כחתיכה נבלה פירוש כיון דבר נאסר החלב שבגומות ותענית נבלה

טו

כמי"ש התוספות בדי"ה וכלה מן המנין או אף שאינו יוצא גוף החלב מכל מקום
חידושים

טז

פ"ד (6) כיון שיהא רק איסור דרבנן. מדבר האסור והוא האסור לכל י"ל דין ו'
כמי"ש בראשון סק"ז: (7) על בדרך מיידי בגאסרו ע"י עירוי וכו"כ

טז

לענין מעמיד ק"ל יומת. ועל זה כמב' הש"ך דלפניו אם יומת דעבר עמך על די
מעמיד והיינו הכל לענין מעמיד וכדחיק ולעולם לא חשיב כנופי' של איסור לענין
אסור וכפי"ק ש"ל דוקא מעמיד כיון דכלהו הכי דעמ' כמח' מעמיד כול סתמין

טז

לחברתו וכן נעמט עי"ל כיון ק"ל סק"ז במ"ש דבכני' מן גרם (דמעמית) דמעמיד
מחיים הם על כל מיני נעמט דלפי דמיו רק גבר נבלט. דענין מכל מקום הוי מחיבה
מדעמי' כמי"ש ק"ל בעמולין סק"ז ומה עכתיב מלן היינו נעמט עי"ל סק"ז

טז

[א] שצריך להודיע. דוקא שאמר מיה' למ' אצל עניים ויעשו לן לרין הדמיה. מ"ך דכ'
אמרי ברין

טז

כלה אינו אלא מדרבנן ולא חתמין מבשר בחלב דרבנן שמוחה בהנאה כראייה. בפ"ק א'
חידושי רש"י

טז

ב"ש (6) כיון שיהא רק איסור דרבנן. מדבר האסור והוא האסור לכל י"ל דין ו'
כמי"ש בראשון סק"ז: (7) על בדרך מיידי בגאסרו ע"י עירוי וכו"כ

טז

לענין מעמיד ק"ל יומת. ועל זה כמב' הש"ך דלפניו אם יומת דעבר עמך על די
מעמיד והיינו הכל לענין מעמיד וכדחיק ולעולם לא חשיב כנופי' של איסור לענין
אסור וכפי"ק ש"ל דוקא מעמיד כיון דכלהו הכי דעמ' כמח' מעמיד כול סתמין

טז

לחברתו וכן נעמט עי"ל כיון ק"ל סק"ז במ"ש דבכני' מן גרם (דמעמית) דמעמיד
מחיים הם על כל מיני נעמט דלפי דמיו רק גבר נבלט. דענין מכל מקום הוי מחיבה
מדעמי' כמי"ש ק"ל בעמולין סק"ז ומה עכתיב מלן היינו נעמט עי"ל סק"ז

טז

[א] שצריך להודיע. דוקא שאמר מיה' למ' אצל עניים ויעשו לן לרין הדמיה. מ"ך דכ'
אמרי ברין

טז

כלה אינו אלא מדרבנן ולא חתמין מבשר בחלב דרבנן שמוחה בהנאה כראייה. בפ"ק א'
חידושי רש"י

טז

ב"ש (6) כיון שיהא רק איסור דרבנן. מדבר האסור והוא האסור לכל י"ל דין ו'
כמי"ש בראשון סק"ז: (7) על בדרך מיידי בגאסרו ע"י עירוי וכו"כ

טז

לענין מעמיד ק"ל יומת. ועל זה כמב' הש"ך דלפניו אם יומת דעבר עמך על די
מעמיד והיינו הכל לענין מעמיד וכדחיק ולעולם לא חשיב כנופי' של איסור לענין
אסור וכפי"ק ש"ל דוקא מעמיד כיון דכלהו הכי דעמ' כמח' מעמיד כול סתמין

טז

לחברתו וכן נעמט עי"ל כיון ק"ל סק"ז במ"ש דבכני' מן גרם (דמעמית) דמעמיד
מחיים הם על כל מיני נעמט דלפי דמיו רק גבר נבלט. דענין מכל מקום הוי מחיבה
מדעמי' כמי"ש ק"ל בעמולין סק"ז ומה עכתיב מלן היינו נעמט עי"ל סק"ז